BIATEC

Marec 1993

Odborný bankový časopis

Ročník I

Cena 6 Sk

IBEX

BRNO, 23.–26.3. 1993

Potrebujeme stabilitu

Ing. Marián Tkáč, CSc., Národná banka Slovenska

Slovenská spoločnosť robí detské kročiky, prekonáva detské choroby. Slovenská ekonomika sa práve rodí, rovnako ako sa rodí slovenská štátnosť a slovenská politika. 8. februára tohto roku vznikla slovenská mena, teraz sa rodí slovenská menová politika. Naša centrálna banka je inštitúciou, ktorá hoci sa ešte len konštituuje, už nesie veľkú zodpovednosť práve za najcitlivejšiu oblasť ekonomiky, ale i spoločnosti: za slovenskú korunu.

Načo tajiť, naša pozícia je veľmi ťažká. Veď uvážme: teoretické zdôvodnenia vlastnej menovej politiky takmer nečitateľné, vecné východiská nejasné, štatistické rady na úplnom počiatku. A tradície? Každý súdny praktik i teoretik, odborník, ale i politik by mohol chápavo prikývnuť hlavou: ste na začiatku, chápeme. Očakávania sú však veľké a zodpovednosť za stabilitu meny je tu bez ohľadu na stav zrodu banky. Čakajú sa od nás skutky, hoci ešte nie sme ústredná banka úplne dobudovaná, a teda ani nezávislá. Napriek tomu najhoršou alternatívou, ktorú by sme mohli zvoliť, by bolo nečinné vyčkávanie na čas, keď „bude banka úplne dobudovaná" a teda bude „môcť". Skúsme porozmýšľať, čo je pre Slovensko na samom začiatku samostatnosti potrebné.

Ako vždy, i teraz sú možné viaceré varianty ďalšieho postupu. Sú to varianty odskúšané emisnými bankami celého sveta. Trebárs takmer 300-ročnou Bank of England na jednej strane a na druhej strane Bundesbank s kratšou tradíciou, ale s nezávislejším postavením a s tvrdšou menou. Všeobecne sa uznáva: čím je emisná banka nezávislejšia, tým vhodnejšiu menovú politiku môže robiť, a tým je príslušná mena stabilnejšia.

Variant menovej politiky nezávislej NBS musí rešpektovať naše hospodárske danosti, teda stav ekonomiky, jej konkurenčnú schopnosť, výhľady platobnej bilancie, prínos investičných zámerov, postup v privatizácii, sociálne podmienky i ochotu obyvateľstva prekonať možno najzložitejší úsek cesty v našich moderných dejinách. Prešli sme zatiaľ iba krátky kúsok tejto cesty a mnohých už akoby prešiel optimizmus (viaceri sa utvrdili v svojom pesimizme). Treba jasne povedať, že samotná vlastná štátnosť nie je postačujúcou podmienkou pre ekonomickú prosperitu. K samostatnosti treba priložiť múdru hospodársku a menovú politiku, ako aj vôľu ľudí prekonávať prekážky, až potom popri nevyhnutnej splníme i postačujúcu podmienku prosperity. Až potom prinesie samostatnosť svoje ovocie.

Je už pomaly všeobecne známe, že máme dobrú polohu na spojnici severu, juhu, východu a západu Európy, že máme prírodné zdroje i prírodné krásy. Máme tiež vybudované kapacity, v ktorých nám chýba moderná technológia i výrobné programy. Máme aj vcelku lacnú a kvalifikovanú pracovnú silu. Chýbajú nám však peniaze (kapitál). V tejto situácii neodkladne potrebujeme nájsť projekty a práve na ich základe získať kapitál. Všetko začína pri projektoch, pri myšlienkach, pri ideách. Bez nich nie sú výrobné programy, tovary, prosperita. Vymýšľanie nových projektov je zaiste ťažká vec. Veď recesia zachvátila svet vlastne preto, že sa zatiaľ vcelku márne hľadajú práve – nové myšlienky. Svet čaká na nové objavy, na nové výrobky, na nové technológie. Slovensko čaká tiež. Na nové projekty a výrobné postupy, na nové prístupy. Slovensko má šancu len vtedy, ak nebude pri tomto „čakaní" stáť, ak na začiatok naplní vlastný trh vlastnými tovarmi a získa zahraničných investorov. Konečne to môže robiť samo a podľa svojich potrieb.

Zdravé hospodárstvo je predpokladom zdravej meny tak, ako stabilná mena je dôležitou podmienkou hospodárskej stability. Našim prvým a najvážnejším rozhodnutím je preto správne určenie základného cieľa menovej politiky, ktorý by viedol k stabilite. Netreba ani diskutovať, že dnes ním musí byť udržanie vnútornej vymeniteľnosti slovenskej koruny. Je to prvoradý cieľ a všetky iné ciele sú vlastne len „podcieľmi". Pravdepodobne ani netreba zdôvodňovať, čo všetko (hlavne však zabrzdenie podnikateľských aktivít) by spôsobila devízová regulácia. Od nej by bol už len malý kročik k plánovacej komisii. Vnútorná konvertibilita meny, ako sme sa k nej dopracovali po novembri 1989, má svoje dôležité výhody: dáva možnosť podnikateľom voľne kupovať devízy (na druhej strane ich musia predávať) a umožňuje v určenom rozsahu obstarať si ich aj občanom. Predpokladom pre ňu je dostatok devízových rezerv a dlhodobo vyrovnaná platobná bilancia štátu.

Cesty k udržaniu konvertibility môžu byť viaceré. Najdôležitejšou je konkurenčná schopnosť ekonomiky, schopnosť vyrábať a hlavne predávať tovary a služby. A inkasovať za vývozy minimálne toľko, koľko potrebujeme vynaložiť na dovozy. Je evidentné, že pri poklese devízových rezerv (a neistote ohľadom vývoja platobnej bilancie) okrem zmien menového kurzu (teda „zvýšenia ceny" devíz) možno ich stav ovplyvňovať aj nástrojmi na obmedzenie dovozov, resp. stimulovanie vývozov či privatizáciou majetku za devízy (tak okrem devíz získavame i nevyhnutný kapitál). Každé takéto riešenie má svoje nedostatky. Najvhodnejšia je zrejme ich kombinácia. Čisté riešenia v situácii, v akej sa dnes nachádza Slovensko (hlavne nejasnosť východísk) zvyknú byť neobvyklé. Kombinované riešenia sú známe aj v štátoch, ktoré neriešia takpovediac delikátne otázky zrodu.

Konkrétne rozhodnutia o zásadných otázkach sú vždy ovplyvňované aj formami práce centrálnej banky. Tým, čo banka môže, vie a čo chce robiť. Malo by platiť, že každé riešenie, ktoré naša banka prijme, musí byť premyslené, vyargumentované, platné. Naše rozhodnutia nemôžu byť náhodilé a skokovité, naša banka musí mať dostatok dôvodov, aby urobila akýkoľvek závažný krok. Takýto krok by vždy mal byť výsledkom uvážlivého a nezávislého rozhodnutia banky a mal by tiež súladiť s hospodárskymi zámermi štátu.

Povinnosť snažiť sa o stabilitu slovenskej koruny predurčuje nás ku konzervativizmu. Ak by mali byť – a oni sú – typickými predstaviteľmi konzervativizmu Briti, tak potom by naša menová politika mala byť zároveň pružná a pohotová pri reagovaní na zmenu podmienok, v ktorých sa uskutočňuje. Myslím teraz – aj keď trochu odbočujem – na pružnú a všestrannú pomoc, ktorú nám pri zrode našej banky poskytuje práve Bank of England.

Politika našej centrálnej banky by teda mala byť premyslená, uvážlivá, vedúca k stabilite meny a k podpore cieľov hospodárskej politiky štátu, konzervatívna ale pohotová a pružná zároveň. Takúto politiku dobudovaná a nezávislá Národná banka Slovenska bude robiť. Bude ju vedieť a chcieť robiť.

Z vedenia bánk

NBS informuje

V Bratislave bolo 6. februára 1993 v poradí 3. zasadnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska. Členovia Bankovej rady zhodnotili stav a perspektívy menového vývoja v SR a konštatovali, že primárnym cieľom menovej politiky naďalej zostáva udržanie vnútornej vymeniteľnosti meny.

Banková rada rozhodla, že kurz Slovenskej koruny (Sk) od 8. 2. 1993 bude vo vzťahu k voľne vymeniteľným menám totožný s kurzom českej koruny (Čk). Kurzový lístok bude NBS uverejňovať denne obvyklým spôsobom.

x x x

5. Rada riaditeľov NBS sa na zasadnutí 4. 2. 1993 zaoberala otázkami realizácie Platobnej zmluvy medzi SR a ČR a úlohami, ktoré z nej vyplývajú pre banky. Prítomní riaditelia vzali na vedomie, že 200 miliónov Sk je už v českých komerčných bankách, a naopak, 200 miliónov českých korún bolo už expedovaných do peňažných ústavov rozmiestnených po celom Slovensku.

Oboznámili sa tiež s podrobným materiálom programu Inštitútu bankového vzdelávania. Tento vzdelávací program bol pripravený v spolupráci s ministerstvom financií USA, britským Know-How fondom, vládami SRN, Švédska a fondov Phare.

x x x

6. Rada riaditeľov vzala na vedomie situačnú správu o hospodárskom a menovom vývoji za december 1992 a informácie o pohybe na trhu krátkodobých cenných papierov a štátnych dlhopisov Slovenskej republiky ku koncu roku 1992.

Ďalej sa Rada riaditeľov zaoberala plánom emisie pamätných mincí na najbližšie dva roky. Emisia pamätných mincí je novou činnosťou peňažného odboru NBS, avšak pracovníci sa na ňu dobre pripravili. Pre rok 1993 schválila vydanie troch pamätných mincí. Na stokorunovej minci bude zachytený vznik Slovenskej republiky a 150. výročie kodifikácie spisovnej slovenčiny. Na dvestokorunovej pamätnej minci má byť motív 200. výročie Jána Kollára. Rada riaditeľov posúdila a schválila aj ďalšie návrhy na pamätné strieborné mince až do roku 1995.

x x x

7. Rada riaditeľov vzala na vedomie dňa 18.2. 1993 informáciu o vývoji devízových rezerv NBS a oboznámila sa s materiálno-technickým zabezpečením Oddelenia správy devízových aktív. Na programe boli aj zahraničné aktivity NBS. Tentokrát to boli informácie o podpísaní finančnej zmluvy medzi NBS a Európskou investičnou bankou o poskytnutí úveru vo výške 28 miliónov ECU. Podobná zmluva o poskytnutí úveru sa pripravuje aj medzi NBS a Exim Bank of Japan.

x x x

Na rokovaní 8. Rady riaditeľov sa posudzoval prvý návrh koncepcie informačného systému NBS a informačného systému bankovej sústavy SR. Je to úloha mimoriadne náročná, pretože mladá NBS, sotva dvojmesačná, takýto systém dosiaľ nemá.

Množstvo bankových údajov a informácií nevyhnutných pre plnenie všetkých funkcií Národnej banky Slovenska bude tvoriť mnohotisícové počty informačných dátových položiek, ktoré sa budú získavať z rôznych výkazov. Špecifická a variabilná činnosť bankovej sústavy si bude vyžadovať špeciálne postupy pri budovaní komplexnej informačnej sústavy, poskytujúcej včasné relevantné údaje a informácie.

Súčasťou každej porady riaditeľov býva stručná informácia o priebehu rekonštrukčných prác bývalej budovy Tatrabanky. Práce postupujú pomaly, najmä preto, že bývalý užívateľ Slovenská televízia neplní dohodnutý harmonogram a nevyprázdňuje jednotlivé priestory v stanovených termínoch. Otázky priestorov robia NBS nemalé starosti. Už teraz sú pracoviská Národnej banky rozmiestnené na piatich miestach. Opäť sa preto nastolila i na poslednom rokovaní Rady riaditeľov vo februári otázka zásadného koncepčného riešenia nového komplexu NBS, pre ktorý treba v prvom rade nájsť v Bratislave primeranú stavebnú parcelu.

PhDr. Ivan Paška

Kontakty

Najväčšia show peňazí

Inšpirovaná medzinárodnou výstavou finančníctva, bankovníctva a poisťovníctva **FIBEX '93**, ktorého druhý ročník „klope na dvere", spomenula som si na podobnú výstavu ohňostroja ponúk a informácií **GEWINN '92** konanej v Rakúsku.

Modernou formou **„Medzinárodného dňa sporenia"** po štyri dni ponúkalo okolo sto vystavovateľov základné informácie z prvej ruky, ale čo bolo hlavné, formou hier účastníci prechádzali výstavou a vyhrávali. Každý deň bolo možné vyhrať uncu zlata, krásny diamant či tri cesty do Írska v hodnote 100 000 šilingov.

Na veľtrhu bolo viacero senzácií: napríklad elektronická „burza bytov", pri ktorej si stlačením tlačidla klient mohol nájsť svoj vysnívaný byt alebo ísť sa pozrieť na aukciu historických cenných papierov, ktorú máloktorý záujemca z Európy vynechal.

Paralelne k informáciám vystavovateľov sa uskutočnili hodnotné semináre s odborníkmi finančného sveta. Minister financií Lacina otvoril "Kongres finančných manažérov". Medzinárodný kongresový veľtrh pre kapitálové investície sa seminárovou formou zaoberal otázkami portfóliovej stratégie, ekonomickou situáciou vo východnej Európe, peňažnými, právnymi a sociálnymi problémami žien, ochranou investícií a zákonom o kapitálovom trhu ako aj optimálnym zaobchádzaním s peniazmi v každodennom živote.

Každý investor sa zúčastnil na burzových seminároch so svetoznámymi odborníkmi, ako sú Jim Rogers, Roland Leuschel, André Kostolany a Albrecht Graf Matuschka.

Šance a riziká vo východnej Európe sa prerokúvali na osobitnom kongrese joint – ventures. Moderátorka ORF Nora Frey si na rozhovory vybrala prezidentku Nationale bank Dr. Schaumayer, generálneho riaditeľa CA Schmidt – Chiari a ďalších.

Výstava bola veľkou prehliadkou súčasnej finančnej sféry a verím, že aj impulzom pre vznik podobného podujatia nielen v Českej republike, ale aj u nás. Nech sa aj Slovenská republika zaradí medzi trojicu prestížnych európskych finančných výstav s podobnou tradíciou

PhDr. Eva Sisková,
SŠTSP

ECU pre Slovensko

Národná banka Slovenska udržiava kontakty s mnohými európskymi bankovými inštitúciami, medzi nimi aj s Európskou investičnou bankou (EIB), ktorá sídli v Luxemburgu. Predstavitelia EIB už vlani podpísali dohodu so Štátnou bankou česko-slovenskou o pomoci ČSFR úverom vo výške 85 miliónov ECU. Po rozdelení federácie na dva samostatné štáty – Slovenskú republiku a Českú republiku, odsúhlasila Rada EIB rozdelenie úveru na dve časti. Podiel určený SR predstavuje čiastku 28 miliónov ECU. Finančná zmluva, ktorá ratifikovala dohody medzi EIB a SR, bola podpísaná 17.2. 1993 v Bratislave. Za EIB podpísal zmluvu jej viceprezident Hans DUBORG, za NBS viceguvernér Marián JUSKO, CSc.

Suma, uvedená v dohode je určená na financovanie a úverovanie rozvojových projektov v oblasti turistiky, bankovníctva, priemyslu, zlepšovania a ochrany životného prostredia a racionálnejšieho využívania energie. Pôžičky sa budú poskytovať cez vybrané komerčné banky. Kritériá, podľa ktorých sa budú rozmiestňovať realizačné projekty, sú určené zmluvou medzi EIB a NBS a budú priebežne kontrolované.

Podľa slov viceprezidenta Hansa Duborga je to len začiatok spolupráce NBS a Európskej investičnej banky, pretože EIB pripravuje i ďalšie projekty úverov, ktoré budú podporovať rozvoj vybraných odvetví národného hospodárstva Slovenskej republiky.

Text a foto: **–IP–**

Záber z podpísania zmluvy. Za EIB podpísal zmluvu jej viceprezident Hans DUBORG (prvý vľavo), za NBS viceguvernér Marián Jusko, CSc.

Objednávka

Meno: .....

Ulica: .....

Mesto: .....

PSČ: ..... Počet kusov: .....

Pamätná stokorunáčka

Historický moment vzniku samostatnej Slovenskej republiky má pripomenúť pamätná strieborná minca v nominálnej hodnote 100 Sk. Verejnú anonymnú súťaž na umelecký návrh mince, ktorú vydajú v tomto roku, vypisuje Národná banka Slovenska. Mince budú raziť zo zliatiny, v ktorej bude 750 dielov striebra a 250 dielov medi. Stokorunáčku s priemerom 29 milimetrov a hrubou hmotnosťou 19 gramov budú raziť v obyčajnej aj v špičkovej kvalite „Proof". Súťaž by mala pomôcť získať vhodný a technickým podmienkam vyhovujúci návrh mince. Podľa jej propozícií treba umiestniť na lícnej strane (averze) návrhu štátny znak SR. Podľa predlohy uvedenej v Prílohe č. 1 ústavného zákona SNR č. 50/90 Zb. má byť názov „Slovenská republika" v plnom znení buď na okrajoch mince, alebo v riadkoch a letopočet 1993. Na rubovej strane (reverze) je okrem iného potrebné – podľa propozícií – umelecky stvárniť spojenie minulosti slovenského národa so vznikom nového európskeho štátu, jeho demokratický charakter opierajúci sa o práva všetkých občanov SR. Súťažné návrhy mince treba odovzdať alebo odoslať poštou, a to do 30. apríla 1993 do 12.00 hodiny na adresu:

Národná banka Slovenska, peňažný odbor
Štúrova ul. 2,
818 54 Bratislava.

-r-

Záber zo slávnostného odovzdávania loga NBS, ktorý výtvarne navrhol a realizoval akademický sochár – designer Anton Šulek (na foto vpravo). Logo bolo schválené 26.2. 1993.

OSPRAVEDLNENIE

Tlačiareň VORX, spol. s r.o., Iljušinova 2, Bratislava sa ospravedlňuje Národnej banke Slovenska, redakcii bankového časopisu BIATEC, čitateľom a odberateľom tohto časopisu za chybné výtlačky, ktoré sa omylom dostali do distribučnej siete, ako aj autorom, v príspevkoch ktorých sa vyskytli chyby spôsobené tlačiarňou.

Firma VORX, spol. s r.o
Vladimír Kovalčík

x x x

V príspevku pod názvom „Je naozaj všetko zlé?", autor Ing. Anton Zámečník, CSc., na str. 10 v č. 2/93 záverečná veta znie:

Súčasne sa tým neprispieva k žiadúcemu rozšíreniu vzťahov s ďalšími bankami a najmä k zvýšeniu ich dôvery k našim komerčným bankám, čo by bolo na škodu veci.

Perspektíva závisí od nás

Delegácia SR v zložení Ing. Masár, Ing. Bachár (za vládu), Ing. Tkáč a Ing. Bača (za NBS) navštívila v dňoch 21.–28. 1. 1993 Medzinárodný menový fond a Svetovú banku vo Washingtone, EBRD a Bank of England v Londýne a Národnú banku Belgicka v Bruseli. Aj napriek tomu, že sme sa s touto informáciou stretli už v dennej tlači, pre oživenie faktov spomenieme, že delegáciu prijal generálny riaditeľ MMF p. Camdesus, ktorému bolo odovzdané Memorandum vlády SR o hospodárskej politike SR, ako základné východisko pre účasť SR na úveroch MMF a Svetovej banky. Delegácia ďalej rokovala s výkonným riaditeľom MMF p. de Grootem, výkonným riaditeľom Svetovej banky p. Snoyom, guvernérmi britskej a belgickej centrálnej banky a ďalšími predstaviteľmi.

Aký vplyv majú tieto pracovné stretnutia v zahraničí na vývoj našej meny, na príliv zahraničného kapitálu na Slovensko, na zohľadňovanie špecifík Slovenska v zahraničí? – o odpoveď na túto i ďalšie otázky sme požiadali **viceguvernéra Národnej banky Slovenska Ing. Mariána Tkáča, povereného jej riadením.**

Národná banka Slovenska, ako vieme, je jednou z najmladších emisných bánk sveta, a to aj na rozdiel od ČNB, ktorá mala predsa len väčšie základy, keď sa z bývalej ŠBČS transformovala na Českú národnú banku. Na rozdiel od nás, keď nielen názov je nový, ale aj veľa nových ľudí prišlo pracovať do NBS. O to väčší význam pripisujeme našim kontaktom vo svete. Už vlani sme urobili určité kroky pre priblíženie slovenskej centrálnej banky a v januári a februári sa tento proces ešte viac rozvinul. V januári naša delegácia viedla päť dní významné rokovania, veľmi intenzívne, s poprednými zástupcami Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu, kde sme predložili už známe Memorandum, ktoré obsahuje základné ciele a prostriedky ako k týmto cieľom dospieť, pokiaľ ide o hospodársku a menovú politiku Slovenskej republiky.

Je pre nás dôležité, že nadväzujeme na všetko pozitívne, čo sa vykonalo a dosiahlo v období od roku 1989/90, zároveň však hľadáme a preukazujeme aj naše vlastné záujmy a potreby, ktoré sú najmä vo väčšom prilive zahraničného kapitálu. Ako je všetkým známe, v roku 1992 len 5 až 8 % kapitálu sveta, ktorý prišiel do bývalej ČSFR, „zablúdilo" na Slovensko. Čo je, samozrejme, veľmi málo a čo sa odrazilo aj vo väčšej miere nezamestnanosti na Slovensku a v konečnom dôsledku sa to prejavilo i vo väčšom úpadku slovenskej ekonomiky. Preto pripisujem samostatnosti Slovenska význam vlastne hlavne preto, že Slovensko môže predstaviť svetu svoju adresu a Slovensko dokáže, že to bude adresa dobrá.

Memorandum bolo všeobecne prijímané ako výraz snahy vlády SR pokračovať v premene slovenskej ekonomiky na trhovú...

Áno. Môžeme povedať, že v Memorande sme zvýraznili záujem na stimuláciu prílivu zahraničného kapitálu a rokovali sme o ústretových krokoch. Memorandum sme predložili generálnemu riaditeľovi MMF pánovi Camdesusovi, ktorý prejavil o Slovensko i našu emisnú banku veľký záujem. Prisľúbil, že MMF bude venovať rovnakú pozornosť Slovensku ako ostatným krajinám sveta. Toto stretnutie považujem za veľmi významné. Stretli sme sa s ocenením pružnosti, s akou slovenské orgány pristupujú k začleňovaniu Slovenska do medzinárodných peňažných inštitúcií. Pochopiteľne, okrem oficiálnych rozhovorov sme viedli i neoficiálne, pričom ja sám som mal pocit, že sme v tej chvíli prekonali určitý prah a otvorili sme dvere. Pravdaže, do priestorov sme ešte nevkročili, ale tie dvere ostali otvorené.

Výsledkom i cieľom našej cesty bolo zároveň dohodnúť termín návštevy misie MMF na Slovensku, ktorá by svojím obsahom prešla od všeobecných téz ku konkrétnym kritériám, ku konkrétnym konfrontáciám nášho úverového vzťahu voči MMF. Čiže cieľom delegácie MMF a Svetovej banky v SR bolo pokračovať v rozhovoroch, ktoré by vyústili do podpísania Letter of Intent medzi SR a MMF. Predpokladalo sa, že Slovensko bude môcť po ich podpísaní čerpať prvú tranžu pôžičky pre stabilitu slovenskej meny.

Dohoda s MMF sa vo februári na Slovensku však nepodpísala. Niektoré masovokomunikačné prostriedky vykresľovali túto skutočnosť dosť dramaticky. Považujete, pán viceguvernér, nepodpísanie tejto dohody za ukončenie rokovaní? Prípadne za istý neúspech?

Washington – budova Svetovej banky (vľavo), budova MMF (v strede)

V žiadnom prípade. Táto skutočnosť sa nám nejaví dramatickou. Treba povedať, že misia MMF mala za úlohu prerokovať na Slovensku dve základné otázky. Je to otázka rozpočtového hospodárenia a kurzov slovenskej meny. Ťažisko rokovaní k prvej téme bolo na MF SR, k druhej u nás. Aj v záujme jednotnej politiky a vzhľadom na budovanie vzťahov medzi NBS a vládou sme postupovali tak, ako je verejnosť už oboznámená. Delegácia, ktorú viedol pán Zevrudakis, mala za cieľ presviedčať nás o výhodách tzv. plávajúceho kurzu slovenskej meny k zahraničným menám, čo sme odmietli. Nemožno však povedať, že by to bol dôvod na prerušenie vzťahov a odchod delegácie. Vyjadrili sme svoj názor a zdá sa, že na konci návštevy bol pán Zevrudakis presvedčený, že na Slovensku nie sú podmienky na flouting či už z hľadiska množstva bánk alebo situácie na devízovom trhu. Problém však bol, že hodnotenie misie MMF pri potrebe vývoja kurzu bolo odlišné ako je hodnotenie kurzu na Slovensku. Nemožno teda povedať, že by časť delegácie odišla z dôvodu nejakej nezhody. Misia mala určitý program, tento sa naplnil a keďže sme sa dohodli, že letter sa teraz nepodpíše, že delegácia sa vráti na Slovensko koncom marca a potom sa bude v rokovaniach pokračovať ďalej.

Pri tejto príležitosti by som rád poznamenal, že demokracii sa učíme všetci, politici, i banka, ale i novinári. Myslím si, že u nás sa začínajú jasne vyhraňovať dva typy novín. Tlač renomovaná, a povedzme, že bulvárna. Nebude zrejme naším záujmom plošne sa rozprávať so všetkými. Pretože so senzáciechtivým novinárom sotva budeme hovoriť o vážnych otázkach meny. V budúcnosti mienime isté závažné stanoviská NBS prezentovať napríklad v našom bankovom časopise a formou tlačových besied.

Takže, ak by som sa mal vrátiť na začiatok nášho rozhovoru, môžem konštatovať, že naše pracovné cesty, rokovania a mnohé stretnutia s vysokopostavenými mužmi finančného sveta či už vo Washingtone, Londýne, Bruseli, Nemecku či Rakúsku majú priaznivý vplyv na menovú politiku Slovenska, za ktorú NBS ako nezávislá inštitúcia nesie zodpovednosť.

Plánujeme tiež stretnutia so zástupcami maďarskej centrálnej banky, pripravujeme pracovnú cestu do Francúzska a Talianska, nadväzujeme kontakty s bankami i na východ od našej republiky. Chceme, aby nás všade poznali a zároveň z dobrých skúseností sa i podučiť.

Spomenuli ste, že všetky zahraničné rokovania priviedli našu delegáciu k otvoreným dverám. Kedy bude môcť Slovensko prekročiť ich prah?

Sú isté nevyhnutné podmienky, ktoré musíme splniť a na základe, ktorých potom aj naše kontakty budú mať iný charakter. Navštívili sme napríklad i Banku pre medzinárodné platby a tam som mal príležitosť rozprávať sa i s pánom Lamfalusym, ktorý je rodák z Michaloviec, je gréckokatolík a jeho otec bol voľakedy profesorom na lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici, pravda, v roku 1918 sa jeho rodina vysťahovala. Tento pán vie, že je zo Slovenska, a vie, že z tejto krajiny pochádzajú i osobnosti, ktoré vošli do dejín... Čo som chcel týmto malým odbočením povedať? Predovšetkým to, že existujú aj osobné predpoklady na naše zaradenie sa medzi centrálne banky Európy i sveta. Práve s týmto pánom sme rokovali o tom, ako postupovať, aby sme sa aj spoločne s ČNB stali členmi Banky pre medzinárodné platby. Uskutočnili sme určité opatrenia, ktoré sa týkali najmä rozdelenia určitých kvót zlata, ktoré tam máme. Zrejme ešte v lete sa na generálnom zhromaždení tejto banky rozhodne o našom členstve. Takže, ak vnímame tieto skutočnosti i po stránke personálnej, tak pána Tošovského, ako guvernéra bývalej ŠBČS, pozná celý bankový svet. U nás sa tieto kontakty len začínajú. A tak guvernér NBS bude zrejme v týchto nadviazaných rokovaniach pokračovať.

I keď sa kontakty NBS so zahraničím len rozvíjajú, tak napríklad v Bank of England ste neboli prvý raz?

S predstaviteľmi tejto banky som sa stretol už vlani v októbri, avšak s guvernérom až v tomto roku. Je to práve Bank of England, ktorá sa v praxi veľmi usiluje pomáhať NBS. Spomeniem napríklad možnosť zaškoľovania našich pracovníkov v tejto banke, ako aj pôsobenie anglických bankových špecialistov v našej Národnej banke Slovenska. Rovnakú pomoc nám poskytujú i banky v Belgicku, Nemecku, Rakúsku. Sami si musíme vychovávať dorast bankových odborníkov, a týmto zámerom iste prispievajú i spomínané školenia. Sú rôzne formy pomoci, a toto je jedna z nich.

Treba však povedať, že nestačí, aby len banka robila „svetové rekordy v skoku do výšky", ale je to rad opatrení, ktoré sa vzájomne dopĺňajú, opatrenia vlády, MF SR i NBS, ktoré keď začnú fungovať, sme schopní v šiestich až dvanástich mesiacoch zabezpečiť stabilitu meny. Potom môžeme začať rozmýšľať o rozvinutí expanzívnej menovej politiky a potom môžeme našimi nástrojmi, pokiaľ to umožňuje ich charakter, pomáhať oživeniu slovenskej ekonomiky. Jednou vetou, naše perspektívy skutočne závisia už len od nás.

Ďakujem za rozhovor

Mgr. Soňa Babincová

Na póde MMF – uprostred p. Jaques de Groote, výkonný riaditeľ, s členmi delegácie

Československá obchodná banka, a.s., jej profil a predpoklady budúceho rozvoja

Doc. Ing. Jozef Šalak, CSc., Československá obchodná banka

Z histórie

Československá obchodná banka bola jednou z najstarších česko-slovenských bánk a v súčasnosti je jedinou obchodnou bankou so sídlom v Českej republike široko operujúcou i na území Slovenskej republiky.

Československá obchodná banka bola založená v Prahe v roku 1965 ako akciová spoločnosť vyčlenením činnosti Správy zahraničných operácií Štátnej banky československej. V rokoch centrálneho administratívneho plánovania bola monopolnou bankou pre financovanie a úverovanie zahraničného obchodu a devízových operácií štátu vo vzťahu k zahraničiu. V priebehu rokov sa postupne zvyšoval základný kapitál a menila sa štruktúra akcionárov. Väčšinovým akcionárom však po celý čas až do konca roka 1992 bola Štátna banka česko-slovenská. Ostatnými akcionármi boli od začiatku sporiteľne, poisťovne a organizácie zahraničného obchodu. Väčšina bankových operácií bola spracovaná centrálne v ústredí v Prahe. Vzhľadom k charakteru vtedajšej klientely banka po mnoho rokov vystačila len so 6 pobočkami, z nich 4 boli na území dnešnej Českej republiky a 2 na Slovensku – v Bratislave a v Žiline.

Orientácia na zahraničné bankové aktivity

V priebehu svojej existencie vďaka monopolnému postaveniu v poskytovaní bankových služieb vo vzťahu k zahraničiu Československá obchodná banka získala mimoriadne skúsenosti v používaní platobných nástrojov medzinárodného obchodu, bežne užívaných v tržných ekonomikách– dokumentárnych operácií, záruk, zaisťovanie voči kurzovým a úrokovým rizikám, atď. Vytvorila si rozsiahle kontakty v bankovom svete. Postupne nadväzovala s jednotlivými zahraničnými bankami priame vzťahy a dnes môže pre svojich klientov operovať prostredníctvom siete vo viac než 3 500 korešpondenčných bankách vo všetkých častiach sveta. Otvorila svoje účty u asi 80 predných zahraničných bánk a viac než 140 najvýznamnejších svetových peňažných ústavov otvorilo svoje účty v Československej obchodnej banke. Ešte v súčasnosti obhospodaruje cca 75–80 % objemu zahranično-obchodných operácií v ČR aj SR, i napriek tomu, že predné české a slovenské banky budujú svoju korešpondenčnú sieť a osvojujú si znalosť bežných zahranično-obchodných inštrumentov. Od roku 1992 je členom medzinárodnej organizácie SWIFT a ešte pred niekoľko málo rokmi bola jedinou bankou na území Českej a Slovenskej republiky, ktorá prostredníctvom jej siete uskutočňovala peňažné prevody. V súčasnosti vďaka tomuto systému banka prevádza 80% všetkých úhrad do zahraničia v termíne do 2 dní, v ostatných prípadoch do 5 dní. V dôležitých finančných centrách sveta má Česko-slovenská obchodná banka už mnoho rokov otvorené svoje reprezentácie. Vo Frankfurte nad Mohanom (SRN) bola v roku 1989 zriadená prvá zmiešaná banka s významnou čs. majetkovou účasťou „Prager Handelsbank AG". Hlavnou prednosťou oproti všetkým ostatným tuzemským bankám v ČR i v SR je dobre odborne aj jazykovo pripravený personál, ktorý ovláda bežné aj unikátne typy bankových operácií.

Nové úlohy – automatizácia a rozširovanie pobočkovej siete

Vedenie Československej obchodnej banky si stále jasnejšie uvedomovalo dôležitosť zmien v rozsahu ponúkaných služieb, v organizácii, štýle a techniky práce banky. Nárast novej klientely požadujúcej, prirodzene, rýchle a kvalitné služby zodpovedajúce európskemu štandartu si vynútil urýchlené riešenie doterajšieho spôsobu poskytovania všetkých bankových služieb. Bolo nutné prispôsobiť sieť pobočiek, predovšetkým však transformovať prevažne ručné spracovanie bankových operácií do automatizovaného systému bežného vo vyspelom bankovom svete ako základný predpoklad pre fungovanie modernej banky. Vtedajšie vedenie Československej obchodnej banky na začiatku roku 1991 začalo pripravné práce na zavedenie progresívneho integrovaného automatizovaného systému britskej firmy IBIS/AS. Tento systém je schopný všetky bankové činnosti a transakcie prevádzať v reálnom čase aj vrátane zisťovania celkovej činnosti banky a pobočiek, výkazníctvo voči národným bankám. V súčasnosti je ukončované pripojenie oblastných pobočiek v ČR a SR na centrálny systém ako predpoklad sprehľadnenia vlastného hospodárenia i priebežného posudzovania budúcich zámerov zodpovedajúcich možnostiam banky i potrabám klientely.

Súčasne s transformáciou používanej techniky sa darilo realizovať zámery v rozširovaní pobočkovej siete. V súčasnosti na území ČR a SR pracuje 13 pobočiek a 4 expozitúry a je pripravených v oboch republikách rad ďalších. Boli otvorené nové zahraničné reprezentácie v Chicagu a Moskve a predpokladá sa ešte v polovici tohto roku s otvorením pobočky v Londýne. Banka má niekoľko dcérinných spoločností špecializujúcich sa na investičné bankovníctvo, factoring, leasing, atď.

Najnovšie zmeny

Na sklonku minulého roka sa začali kumulovať určité vonkajšie riziká a vnútorné problémy banky. Blížiace sa rozdelenie ČSFR, a v dôsledku toho aj meny, akcelerovalo rokovanie vedenia ČSOB so štátnou reprezentáciou k očisteniu bilancie ČSOB o štátne položky z minulosti a rozhodnutie, na základe odporúčania Finančnej rady, o miere podielu štátu a ČSOB samotnej na riešení tohto makroekonomického problému. Na základe zmlúv oboch štátov (ČR a SR) prostredníctvom svojich ministerstiev financií prevzali dôsledky a riziká tzv. centrálneho devízového zdroja a aktív v nezmeniteľných menách. Československá obchodná banka zostáva svojím menom veriteľom aj dlžníkom. Vďaka tomuto riešeniu sa nenarušila integrita a kontinuita všetkých zahraničných spojení a veriteľsko-dlžníckych vzťahov banky. Snahou ČSOB pri svojich rokovaniach o očistení bilancie bolo spojiť tento problém s delením podielu ŠBČS na akciovom kapitále ČSOB a jeho prechodom na ČNB a NBS v rámci majetkového rozdelenia federácie. Postupne sa pridávali ďalšie dôvody. Bolo treba vyjasniť si ďalšie pôsobenie ČSOB na Slovensku a novému postaveniu pobočiek v SR prispôsobiť organizačné usporiadanie banky a jej najvyššie riadiace orgány – predstavenstvo a dozornú radu.

Programom mimoriadnej valnej hromady akcionárov konanej dňa 25. januára 1993 bolo prerokovanie návrhov na zmenu stanov banky (týkala sa počtu členov a funkčného obdobia predstavenstva a dozornej rady), potvrdenie prechodu 16,8% akcií ČSOB v držaní ŠBČS na Národnú banku Slovenska a voľba nových členov predstavenstva a dozornej rady.

Rekonštrukciou dozornej rady je teraz zabezpečené úzke prepojenie ČSOB so záujmami akcionárov a jej obsadenie vyjadruje priamy záujem akcionárov na riadení a stabilizácii banky s určitou ingerenciou centra. Jej členmi sú teraz zástupcovia najväčších akcionárov – hlavných obchodných partnerov (Kovo, Chemapol, Strojimport), ministerstiev financií ČR a SR oboch národných bánk, veľkých peňažných ústavov (Česká spořitelna, Slovenská štátna sporiteľňa, Česká pojišťovna). Počet členov dozornej rady je zvýšený z 10 na 11 členov, pritom 4 členovia dozornej rady sú z radov zamestnancov banky a 3 členovia sú príslušníkmi Slovenskej republiky. Na celkovom kapitále banky sa v súčasnej dobe podieľajú akcionári zo SR z cca 25%.

Predstavenstvo je teraz výkonným, exekutívnym orgánom zloženým z predných managerov banky s odbornými predpokladmi realizovať mnoho mesiacov pripravovaný projekt transformácie banky na modernú, efektívnu a konkurencieschopnú inštitúciu operujúcu na komerčných princípoch. Počet členov predstavenstva je zmenený na päťčlenné (predtým 7-členné), z toho 1 člen predstavenstva je občanom Slovenskej republiky. Prvou schôdzou nového predstavenstva bol za predsedu predstavenstva zvolený Ing. Pavel Kavánek a podpredsedu Ing. Josef Tauber. Ďalšími členmi predstavenstva sú Ing. Michal Korýdek, Ing. Vladimír Staňura a Doc. Ing. Jozef Šalak, CSc. Prvými štyrmi členmi predstavenstva sú mnohoroční pracovníci ČSOB s osobnou skúsenosťou vo vedúcich funkciách. Doc. Šalak pre svoju znalosť finančného prostredia v Slovenskej republike je poverený vedením ústredia pre SR.

Pôsobenie v Slovenskej republike

Mimoriadnou valnou hromadou bol akcionármi potvrdený štatút ČSOB ako banky so zahraničnou majetkovou účasťou so sídlom v Prahe, poskytujúcim bankové služby v ČR a prostredníctvom Ústredia v Bratislave a ním riadenej siete pobočiek a expozitúr aj v Slovenskej republike. Zahraničná pobočka – ústredie ČSOB v SR bude mať svoju vlastnú bilanciu, ktorá bude súčasťou celkovej bilancie ČSOB Praha, a.s. V súčasnosti sa dotvára jej vnútorné organizačné usporiadanie, ktoré rešpektuje špecifiká vyplývajúce z oddelenia štátu a meny, tj. dealingové pracovisko, útvar pre riadenie aktív a pasív, napojenie na clearingové centrum, výkazníctvo voči NBS, atď. Hlavné dôvody, ktoré viedli hlavných akcionárov ČSOB (ČNB a NBS) ku zavedeniu ČSOB ako jednotnej banky pôsobiacej rovnako v obidvoch republikách, boli nasledovné:

- využiť zahraničné styky a prepojenie ČSOB s bankami v zahraničí v prospech ekonomík oboch republík, pričom nezmenené meno firmy a jej povesť (goodwill) hrajú mimoriadnu úlohu.
- zabrániť uplatňovaniu doložky „default" (nárok na predčasné splatenie záväzkov), zahraničnými veriteľmi u úverov, ktoré ČSOB obhospodaruje v zastúpení MF ČR a MF SR. Táto situácia by mohla nastať delením banky, zmenou základného kapitálu a pod.

Organizačné usporiadanie činnosti ČSOB, a.s., v SR bude nasledovné:

- Ústredie pre SR, ktoré v plnom rozsahu organizuje a riadi činnosť ČSOB v SR prostredníctvom:
- oblastných pobočiek, ktoré podľa dnešného stavu sú v Bratislave, Košiciach, Žiline a Trenčíne a
- každá oblastná pobočka vytvára podľa potreby expozitúry.

Stabilizácia

Vedenie Československej obchodnej banky si je vedomé obecných rizík vzniknutých v súvislosti s delením štátu a menovou odlukou. Inštitucionálnou stabilizáciou banky je schopné tieto riziká ovládať a naopak chápať ako obchodnú príležitosť byť bankovým partnerom pre vzájomný obchod medzi oboma republikami. V súčasnosti je na základe analýzy a odporúčaní zahraničných konzultantov (N. M. Rothschild) dokončená prvá verzia strategického plánu ČSOB do roka 1995, ktorá už rešpektuje nové postavenie banky a jej pôsobenie v SR. Princípy tohto plánu ako určitý transformačný program k prebudovaniu banky na modernú efektívnú inštitúciu operujúcu na komerčnej báze boli taktiež prerokované na mimoriadnej valnej hromade. Splnenie celého súboru marketingových, organizačných, finančných, technických, personálnych a ďalších opatrení premietajúcich sa do všetkých oblastí a aspektov fungovania banky sú predpokladom realizácie základného cieľa banky – udržanie svojej konkurenčnej schopnosti poskytovania všetkých bankových služieb svojim klientom v ČR a SR v najvyššej kvalite a dosahovania vlastnej ekonomickej prosperity k ďalšiemu svojmu rozvoju a v prospech akcionárov banky.

Credit Lyonnais na Slovensku

Ing. Vladimír Valach

11. februára 1993 podpísali prezidenti Credit Lyonnais a Všeobecnej úverovej banky zakladacie dokumenty o vzniku novej banky so sídlom v Bratislave pod názvom Credit Lyonnais bank Slovakia, s podielom 90% francúzskej banky a 10% VÚB.

Uvedený termín nebol vybraný náhodou. K príchodu ôsmej najväčšej banky vo svete na Slovensku došlo iba niekoľko týždňov po vzniku samostatného slovenského štátu a iba niekoľko dní po menovej odluke. Ako zdôraznil prezident Credit Lyonnais, pán Haberer, ide o výraz dôvery významného predstaviteľa zahraničného kapitálu v ekonomickej budúcnosti Slovenska. Táto veľkobanka má nesporne vlastné už osvedčené algoritmy a mechanizmy, ako merať stupeň geopolitického rizika. Zdôraznili, že prechodné ťažkosti sú vždy sprievodným znakom takého zásadného ekonomického a politického kroku, ako je vznik samostatného štátu, ako názorne dokumentuje aj Bussines Plan a Feasibility Study, pohľad Credit Lyonnais ďaleko presahuje krátkodobý horizont.

To je nesporne politicko-psychologická dimenzia praktickej aplikácie známeho francúzskeho: ICI et MAITENANT (Tu a TERAZ). Zo strany Národnej banky Slovenska a Ministerstva financií SR bolo priaznivo ocenené takéto gesto Credit Lyonnais aj tým, že po predchádzajúcom objektívnom posúdení všetkých náležitostí žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, bola licencia pre Credit Lyonnais bank Slovakia, a. s., so sídlom v Bratislave vydaná necelé 2 týždne po podpísaní zakladacích dokumentov.

Významná je aj druhá dimenzia príchodu Credit Lyonnais na Slovensko, t.j. vlastný vecný prínos pre celú ekonomiku a pre podnikovú sféru.

Základným zámerom je vybudovať univerzálnu devízovú banku s osobitným dôrazom na moderné bankové produkty a know-how s cieľom:

- napomáhať vytvoriť podmienky pre príliv zahraničného kapitálu,
- podporiť úsilie podnikov v SR v ich exportnej ofenzíve a prenikaní na zahraničné trhy, a to aj prostredníctvom dcérskych bánk, firiem, pobočiek a reprezentácií Credit Lyonnais vo svete a siete pobočiek VÚB v SR.

Credit Lyonnais, ako ôsma najväčšia banka vo svete s bilančným úhrnom 350 mld dolárov, s počtom pracovníkov 80 tisíc, má 2700 pobočiek vo Francúzsku a 1690 vo svete, v štátoch Európskeho spoločenstva má 890 organizačných jednotiek,

- napomáhať reštrukturácii a privatizácii existujúcich podnikov SR,
- podporiť proces vzniku a rozvoj malých a stredných podnikov v SR,
- napomôcť ďalšiemu prehlbovaniu úzkych a priateľských vzťahov medzi Slovenskom a Francúzskom, ako aj ostatnými štátmi Európy.

Udomácnenie sa Credit Lyonnais na slovenskom trhu, a to v úzkej spolupráci so Všeobecnou úverovou bankou, je jednoznačne indikátorom rastúcej dôvery investorov v ekonomiku SR a pozvaním k tomu, aby sa tam usídlili. Táto prítomnosť by mala viesť k podnieteniu francúzskych a európskych investícií aj vďaka službám, ktoré poskytne Credit Lyonnais bank Slovakia zákazníkom európskej a celosvetovej siete Credit Lyonnais. Jej bratislavská dcérska spoločnosť bude pôsobiť v rámci siete bánk, ktoré má Credit Lyonnais v Prahe, vo Varšave, v Budapešti i v Moskve a Saint Peterburgu.

Banka bude viesť v rámci svojich predpokladaných činností politiku, ktorá bude obozretná a zdravo riskantná, a to v súlade so slovenskou legislatívou a pravidlami hospodárenia veľkých medzinárodných bánk, akou je Credit Lyonnais. Pravda, k začatiu vlastnej činnosti bude potrebné vytvoriť celý rad materiálno-technických, organizačných, personálnych i vecných predpokladov.

Tak, ako to môžu potvrdiť i kolegovia z iných novovytvorených bánk, ide o tisíce a tisíce drobných, často nepredvídateľných opatrení, ktoré sú však životne dôležité v celom reťazci postupností a vzájomných väzieb.

Prvé významné kroky, najmä v oblasti právnej, pre založenie Credit Lyonnais Bank Slovakia už boli realizované, ďalšie budeme realizovať s vedomím existujúcej dôvery zakladateľov a užitočnosti pokrytia ďalšieho bieleho miesta na mape bankových služieb na Slovensku.

Spojiť skúsenosti banky a poľnohospodárov

Ing. Zdenka Štrignerová, Slovenská poľnohospodárska banka

Posledné obdobie je zvlášť bohaté na vzájomné kontakty so zahraničím, na výmenu názorov, skúseností. Nie všetky tieto kontakty možno označiť ako prínos pre zlepšenie napríklad ekonomických skutočností v našej krajine. Je problémom zamýšľať sa nad tým prečo, ale je nediskutovateľnou skutočnosťou, že pre dobré zhodnotenie výmeny názorov či skúseností treba dobrú pôdu pod nohami.

Tú sa vhodným novým smerom pokúšame vytvoriť v Slovenskej poľnohospodárskej banke, a. s., banke, ktorá je síce svojou existenciou dosť mladá, ale z veľkej časti svojho obchodu má záujem venovať sa rezortu, ktorý má v našej krajine dobré staré a široké korene, ale v poslednej dobe i priveľké ekonomicko-finančné problémy.

Začali sme spoluprácu s gestormi amerického vládneho programu RAPPS, a predpokladáme, že sa nám podarí prehodnotiť spolu s členmi jedného množstva projektov RAPPS úverový proces pre poľnohospodársky sektor tak, aby aspoň niekoľko zrniek nového či staronového poznania prehĺbilo i náš úverový proces, a čo je taktiež dôležité, vytvorilo spätnú väzbu na vývoj v poľnohospodárstve. Hlavným gestorom a usmerňovateľom programu RAPPS je Štátna Univerzita v IOWA a jej finančná fakulta, ktorá pripravuje finančných odborníkov, vrátane bankových, aj pre sektor poľnohospodárstva. Pre štát IOWA je poľnohospodárstvo veľmi charakteristické. Je jednoducho všade.

Aj keď hlavným gestorom je akademická pôda, čo my veľmi často chápeme ako pôdu dosť vzdialenú skutočným podmienkam aj ekonomického života, pozitívne na chovaní sa našich amerických partnerov je fakt, že veľmi vhodne nám vyšli v ústrety a operatívne doplnili spolupracujúcu skupinu z americkej strany zástupcami komerčných bánk – TREYONOR STATE BANK, BRENTON BANK i zástupcom špecifickej banky amerického úverového systému FARM CREDIT SYSTEM a o zastúpenie amerického spôsobu poskytovania štátnych dotácií FARM HOME ADMINISTRATION.

Z čoho sme vychádzali pri začatí tejto spolupráce. Je jasný cyklus reťazcov zadlženosti podnikov i podnikateľov z oblasti agrokomplexu, úroková dilema v súvislosti s úverovou činnosťou obchodných bánk i problémy súvisiace s previazanosťou agrárnej politiky a úverovej politiky komerčných bánk.

Často začiatkom i koncom tohto kruhu je dôsledné posúdenie akejkoľvek úverovej potreby medzi klientom a bankou a veľmi detailné objasnenie si schopností života poľnohospodára v širšom obchodno-finančnom meradle. Tam sme začali, pretože sme presvedčení, že poľnohospodár bude svojou serióznou a špecifickou úverovou potrebou pôsobiť so širším chápaním finančno-analytického prístupu buď pri zlepšovaní si jeho ďalšej existencie, alebo pri zamyslení sa nad existenciou vôbec.

Je naozaj zbytočné nerealisticky predpokladať, že obchodné banky (zvlášť ak tieto sa musia spovedať svojim akcionárom z tvorby zisku a taktiež musia dobre zabezpečiť depozitá svojich klientov i serióznym a kvalitným úverovým procesom) budú poskytovať úvery bez dobrého poznania kvality klientov a ich úverových potrieb a ešte navyše za nižšie či nízke úrokové sadzby. Sú však aj v oblasti hodnotenia klienta či úveru biele miesta, ktoré práve my z obchodných bánk musíme premyslieť a zaplniť.

Ktoré smery nám zatiaľ spolupráca ukazuje ako vhodné na aplikáciu v modifikovanej podobe i u nás: jednoznačne je to posudzovanie klienta i úveru prostredníctvom piatich základných úverových faktorov – charakter úveru, úverová kapacita klienta, finančné zdroje klienta (kapitál), záruka a najprijateľnejšie obchodné podmienky zohľadňujúce akékoľvek významné a identifikovateľné riziká klienta. Tieto faktory podliehajú samozrejme logickému procesu zberu obchodných, finančných či iných informácií o klientovi (napríklad prostredníctvom produkčného plánu klienta v podrobnom členení na jednotlivé činnosti, histórie či projekcie jeho aktív a pasív na prijateľné obdobie amortizačným plánom pre jednotlivé typy dlhov klienta, štvrťročným platobným kalendárom a jeho projekciou na ďalšie obdobia, ohodnotením úrody a dobytka, ohodnotením poľnohospodárskych strojov a zariadení a pod.), z ktorých väčšina je získavaná vzájomnou spoluprácou banky a klienta s priamym overovaním si oprávnenosti údajov a ukazovateľov či patričnou diskusiou k nim.

Zvlášť dôležitým a inšpirujúcim okruhom je systém analýz používaný komerčnými bankami, ktorý je sústredený najmä na rozsah úverovej kapacity klienta. Jeho finančnú pozíciu, kvalitu aktív, likviditu, štruktúru dlhov, kvalitu vzťahu medzi pasívami a ziskom a kvalitu jednotlivých typov záruk. Celková konštrukcia jednotlivých podielových ukazovateľov však v prípade poľnohospodárskych úverov musí byť vo veľkom rozsahu špecifická a pre jej vhodnú aplikáciu v našich podmienkach je nevyhnutná spolupráca s Ústavom ekonomiky poľnohospodárstva, kde predpokladáme, že dôjde k prehodnoteniu určitých štandardných situácií a k ohodnoteniu zodpovedajúcich odchýliek. Podstatou prípadného aplikovania analýz pracujúcich s podielmi ziskovosti klienta, podielmi týkajúcimi sa úverovej kapacity klienta, či podielmi naznačujúcimi možné trendy a riziká klienta je kvalifikovaná diskusia medzi bankou a klientom a jeho pozícii a zároveň východisko pre prípadné rozhodovanie sa banky o cene úverových prostriedkov, ak sa tieto rozhodne klientovi poskytnúť.

Nemenej dôležitá oblasť hodná zvažovania pri vnútrobankových analýzach a rozhodovaniach banky o cene úveru je i prepojenosť vzťahu úveru a depozít získaných bankou na jeho krytie. Taktiež oblasť riadenia rizík banky z úverovania, čo sú ale otázky, ktoré predpokladáme zvažovať v iných i širších súvislostiach, pretože sa týkajú viacmenej vnútornej technológie banky.

Celý zámer využitia skúseností iných – našich spolupracujúcich partnerov by mal sledovať základnú myšlienku, ktorou je hľadanie špecifických typov úverov pre poľnohospodárov tak, aby mohlo dôjsť k posudzovaniu ich situácie Slovenskou poľnohospodárskou bankou, a. s., nielen podľa všeobecných ekonomických pravidiel, ale i podľa pravidiel typických pre tento ekonomický sektor s vhodným využitím skúseností spolupracovníkov, ktorí prišli do banky jednak z bývalých poľnohospodárskych oddelení Štátnej banky či z poľnohospodárskych inštitúcií. Pre tento typ prístupu k špecifickému úverovaniu treba skutočne spojiť dobré bankové skúsenosti so skúsenosťami v poľnohospodárstve.

Práca s hotovosťami – – problém aktuálny

Ing. Jozef Kreutz, Národná banka Slovenska, pobočka Banská Bystrica

Motto: „Svojho času som čítal, že progresívny systém paletizácie vynašla a zdokonalila americká armáda, ktorá počas 2. svetovej vojny musela prepraviť a zmanipulovať obrovské množstvo nákladu medzi Amerikou a Európou. Pred obdobnou, grandióznou úlohou stojíme dnes i my v Národnej banke Slovenska, keď sa pripravujeme na novú emisiu peňazí..."

Rád by som nadviazal v mojom príspevku na predchádzajúce články, venované príprave nových slovenských bankoviek a mincí. Práve pri postupnom prechode na nové slovenské peniaze, pri ich výmene za jestvujúce okolkované bankovky či mince so znakom ČSFR, budeme nutne riešiť i otázku ich adjustácie, manipulácie, progresívnej prepravy až po jednoduché a jasné značenie. Nazdávam sa, že toto je nemenej dôležitý problém, pretože sa dotýka vlastnej činnosti celej bankovej sústavy. V dnešnej dobe, kedy na všetkých úsekoch hľadáme optimálne pracovné postupy, musíme myslieť i na tých našich kolegov, ktorí dennodenne zmanipulujú obrovské množstvo hodnôt a u ktorých nedošlo k výraznému sprogresívneniu a uľahčeniu ich práce.

No ale po poriadku. Najskôr sa pristavím pri práci s bankovkami. Zámenu jestvujúcich plastových debien za vkusné a najmä bezpečné hliníkové kontajnery uvíta zrejme každý. Zvýši sa tým úroveň adjustácie, no ale najmä bezpečnosť prepravovaných hodnôt. Je to systém osvedčený a prepracovaný vo viacerých vyspelých krajinách, napr. v Nemecku a v Rakúsku. Pracovníkov tých organizačných jednotiek, ktorí prichádzajú s manipuláciou do styku by však veľmi potešilo, keby tento osvedčený systém sa u nás prebral celý, tzn. i následná paletizácia až po využívanie známej a dnes už dostupnej skladovacej techniky, akou sú nízko, vysokozdvižné vozíky, hydraulické plošiny, či regálové hospodárstvo prípadne regálové zakladače.

Určitý prvý nesmelý krok v tejto oblasti sme spravili v pobočke NBS Banská Bystrica. Pri výstavbe nového uschovacieho miesta sme zakomponovali už do samotného projektového riešenia požiadavku uľahčenia práce s hodnotami, čo sa nám podarilo zrealizovať jednak vo forme veľkokapacitných pohyblivých regálov, ktoré sú rozmerovo i kapacitne dimenzované na uskladnenie veľkého množstva novej emisie bankoviek. Ďalej sme zabudovali regálové hospodárstvo pre uloženie zásob mincí v kartónoch či v nových kontajneroch. Na priložených záberoch ilustrujem samotné prevedenie. Musím súčasne i vysloviť kritiku na naše nadriadené orgány (metodické), ktoré nám nevedeli v oblasti uplatňovania progresívnych postupov povedať jasnú líniu a koncepciu.

Nemenej dôležitým problémom je manipulácia s mincami. Pri tých množstvách, ktoré prejdú cez ruky pracovníkom banky, a mimoriadne v najbližšom období pri ich postupnej obmene, je to problém, ktorý musíme riešiť taktiež na úrovni súčasnosti s výhľadom na ďalšie obdobie. Z našich praktických skúseností vyplýva, že v

Celkový pohľad na pripravené regálové hospodárstvo

Regálové hospodárstvo s pripravenou technikou – vysokozdvižný vozík výrobcu BT, Švédsko

najbližšom období by sme mali úzko spolupracovať s výrobcom mincí a využiť ponuku Štátnej mincovne Kremnica, ktorá veľmi progresívnym spôsobom balí mince napr. pre odberateľa v Slovinsku. Ide o systém, ktorého základom je EUR-paleta so štandardnými rozmermi, na ktorú sa umiestňujú kartónové krabice v počte 4 až 6 a v ktorých sú adjustované mincové vrecia v počte 46 kusov. Celková hmotnosť predstavuje od 660 do 980 kg. Možno namietať, že tieto krabice sú ťažké, avšak práve pri využití už spomínanej techniky sa nám práca uľahčí a samotná manipulácia veľmi urýchli. Veď naloženú paletu v ŠM Kremnica môžeme rozpracovávať až v samotnom uschovacom mieste, čím sa ušetrí štvor až päťnásobná manipulácia s mincovými vreckami, bežná pri doterajších previerkách.

Roličkovací stroj japonskej firmy GLORY, typ WR 100 na balenie mincí do zvitkov

Ďalšou etapou či skvalitnením operácií s mincami je balenie do zvitkov a následne do vákuových fólií. Je to veľmi progresívny systém, často používaný v zahraničných bankách. Pri našom skúšobnom overovaní balíčky mincí do zvitkov japonskej firmy GLORY typ WR-100 nám jednoznačne prevládli pozitíva. Uľahčuje sa tým náročná mechanická práca, zvyšuje sa čistota práce pri manipulácii, ako aj presnosť, no a konečný efekt je najvýraznejší – omnoho lepšia skladovateľnosť zvitkov zatavených do fólií po 5 alebo 10 kusov. Negatívom sú najmä vyššie náklady na takéto balenie, ako aj finančne náročná kúpa týchto zariadení, no pri prevahe výhod spomínaného balenia by sme sa mali k nim priklonit'.

Viem, že v mojom príspevku som sa dotkol veľmi aktuálnej problematiky. Bol by som preto veľmi rád, keby tieto naše prvé poznatky a skúsenosti brali zodpovední pracovníci v centrálach našich bánk ako začiatok dialógu, vedúceho k skvalitneniu a uľahčeniu bankovej práce, ako podnet na zamyslenie pre správne rozhodnutie pri výbere optimálnych systémov manipulácie, no a v neposlednom rade i ako fakt, že i v našom bankovom svete musí platiť, že bankové služby sú naším hlavným produktom, pričom kvalitná adjustácia je vizitkou našej práce.

ELTECO

AJ VAŠEJ BANKE DODÁME:

- zálohové zdroje U. P. S. (300 VA až 200 VA)
- zdroje pre zálohovanie osvetlenia
- kurzové tabule
- videovrátniky

Informácie: ELTECO a. s., P. p. C-9
010 01 Žilina
tel.: 089/413 91, 440 38, 440 42
fax: 089/529 63, 477 54, 482 78

FIBEX '93, 23. – 26. 3. 1993

2. Medzinárodná výstava finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva spojená s konferenciou

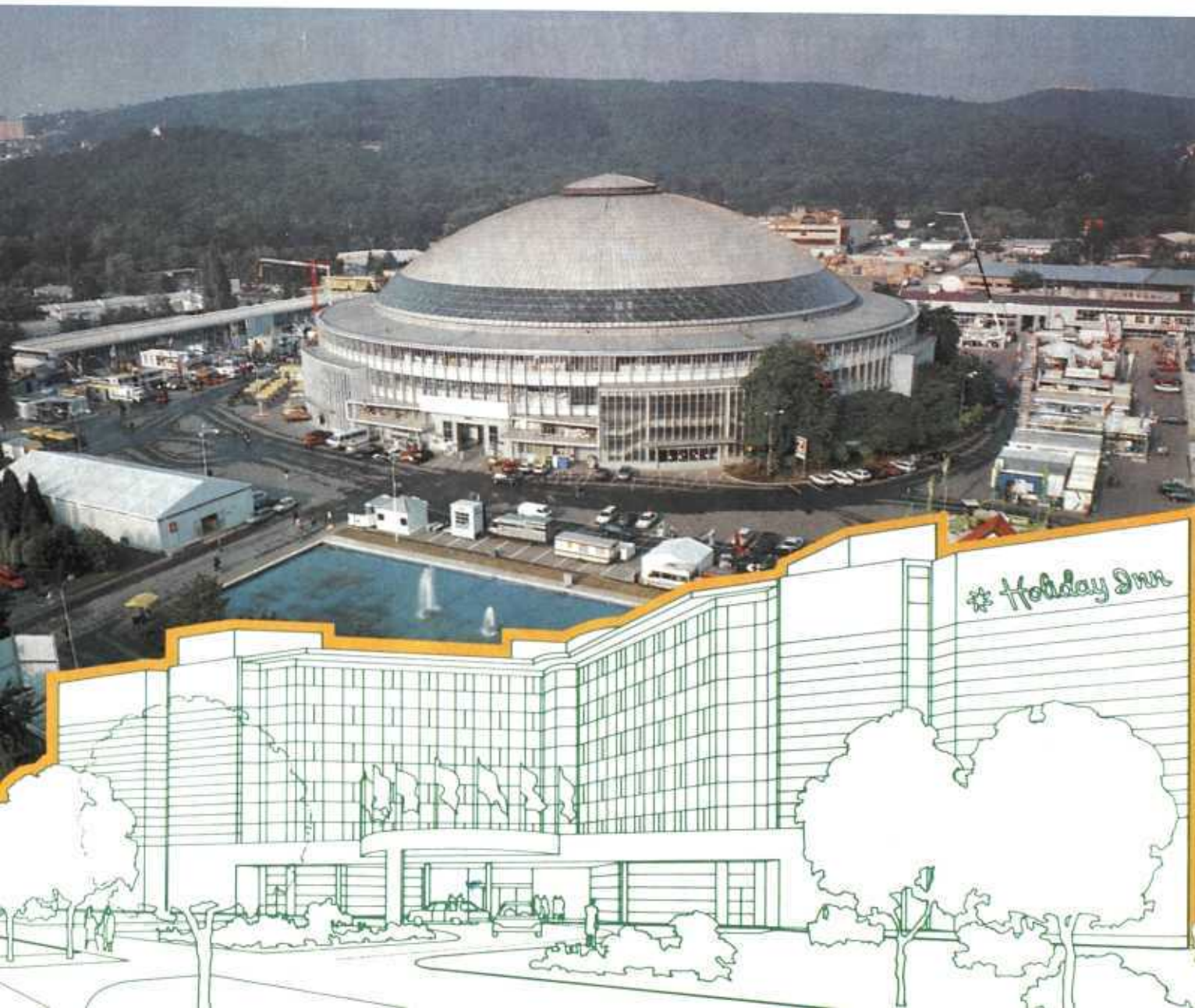

Základné informácie:

Miesto konania: brnenské výstavisko, pavilóny A, C
Otvorenie výstavy: 23.3. 1993 o 9.00 h. v rotunde pravilónu A
Čas prevádzky: denne od 9. do 18. h.
Organizátor výstavy: Brnenské veľtrhy a výstavy, a.s.
Organizátor konferencie: Dom techniky Brno
Patronát výstavy a konferencie: Česká národná banka

Nomenklatúra výstavy:

1. Banky, sporiteľne a ich služby
2. Poisťovne a ich služby
3. Burzy a ich služby
4. Investičné fondy, investičné spoločnosti
5. Ostatné finančné služby
6. Kancelársky nábytok pre finančnú a bankovú sféru
7. Zabezpečovacie a spojové zariadenia
8. Kancelárska technika pre finančnú a bankovú sféru
9. Počítačky mincí, bankoviek, bankomaty, kreditné karty
10. Software a hardware pre finančnú, bankovú a podnikovú sféru
11. Propagačné predmety pre finančno-bankovú sféru
12. Mincovníctvo, numizmatika, história peňažníctva
13. Bankové a finančné periodiká, odborná literatúra

V rámci výstavy bude organizovaný sprievodný program s medzinárodnou účasťou. Ťažiskom tohto programu bude medzinárodná konferencia rámcovo zameraná na rozvoj bankovej sústavy a problematiku finančného trhu. Zároveň s výstavou **FIBEX** sa bude konať 1. medzinárodná výstava marketingových a propagačných služieb **MARKETING + KOMUNIKÁCIA**

Stručné informácie z vlaňajšieho FIBEX-u:

165 vystavovateľov z 11 krajín
5 000 m^2 prenajatej výstavnej plochy
15 000 návštevníkov

Podľa údajov IVVM Praha bola spokojnosť vystavovateľov vysoká. 91% všetkých firiem bola s dosiahnutými výsledkami svojich obchodných rokovaní s českými a slovenskými partnermi spokojná. 95% všetkých účastníkov výstavy sa rozhodla zúčastniť sa i FIBEX-u v tomto roku. Spokojní boli i návštevníci, najmä pokiaľ ide o ponuku finančných služieb a vystavovaných exponátov.

FIBEX si vydobyl svoje miesto

Budapešť, Cannes, Brno, Hamburg, Bologna, Miláno – to sú mestá, kde sa v prvej polovici tohto roka konajú špecializované výstavy finančných služieb. Brnenská medzinárodná výstava finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva FIBEX '93 sa koná v dňoch 23.–26. 3. 1993 v areáli výstaviska akciovej spoločnosti BVV už po druhý raz.

Možno konštatovať, že v skupine spolu trinástich európskych finančných výstav si FIBEX vydobyl svoju pozíciu a spoločne s Internationale Aktionärsmesse v Düsseldorfe a Gewinnmesse vo Viedni sa zaradil svojím rozsahom medzi tri najväčšie finančné výstavy v Európe.

Akú má FIBEX vizitku? 230 vystavovateľov z 10 krajín na ploche 10 000 m^2 a očakávaná návštevnosť 20 000 osôb. Oproti vlaňajšku vzrástol počet vystavovateľov o jednu tretinu a objem predanej výstavnej plochy na dvojnásobok. Medzi skupinou vystavovateľov, ktorí výrazne rozšírili svoju expozíciu dominujú peňažné ústavy, poisťovne a leasingové spoločnosti. Na výstavu sa prihlásili dve tretiny funkčných českých a slovenských bánk a tri štvrtiny poisťovní.

Bude pre nás cťou, privítať na FIBEX-e '93 tradičných slovenských vystavovateľov, tentoraz však zo samostatnej Slovenskej republiky a pod slovenskou vlajkou. Je naším želaním, aby sa dynamicky rozvíjajúce sa obchodné vzťahy medzi Slovenskou a Českou republikou nespomalili a pri tejto príležitosti radi konštatujeme, že počet slovenských vystavovateľov oproti 1. ročníku nepoklesol a ustálil sa na čísle 29. Ktorí budú patriť rozsahom výstavnej plochy k tým najväčším? V oblasti bankovníctva a poisťovníctva je to Slovenská poisťovňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s. a Investičná a rozvojová banka, a.s. Slovenská poisťovňa, ktorá ponúka i pre českých klientov veľmi lákavé formy poistenia, predstaví vo svojej expozícii ako subvystavovateľa Istrobanku, a.s. a Istroinvest, a.s. Oba peňažné ústavy budú prezentovať v oblasti bankovníctva bankové služby. V oblasti bankových interiérov a techniky bude určite zaujímavá expozícia spoločnosti Datasistec Žilina, ktorá je generálnym zástupcom nemeckej firmy Sistec GmbH pre Slovenskú republiku a stánok tradičného vystavovateľa v brnenskom areáli – trenčianska firma Q-EX.

Medzinárodná výstava FIBEX '93 sa koná v brnenskom výstavisku v pavilónoch A, B, C. Os sprievodného programu tvorí Medzinárodná konferencia, zameraná na témy:

23.3.– Úloha bankovníctva v podmienkach reštrukturalizácie českej ekonomiky,
23.3. – Rozvoj kapitálového trhu,
24.3. – Devízová politika ČNB a postavenie českej koruny,
25.3. – Rozvoj bankového informačného systému,
26.3. – Poisťovníctvo.

V priestoroch brnenského Domu techniky pod patronátom Českej národnej banky.

Zo zahraničných hosťov konferencie bude určite príťažlivé vystúpenie dr. Franza Levena – Deutsches Aktieninstitut z Düsseldorfu. Pripravovanou exkluzívnou novinkou bude Fibex-fórum (23. a 25.3.) za účasti zástupcu Európskej banky pre obnovu a rozvoj Johna Flemminga, ďalej predných osobností českej ekonomiky a riaditeľov českých a slovenských komerčných bánk.

Čo ponúka FIBEX '93 vystavovateľom a návštevníkom? Predovšetkým príležitosť získavať informácie a poznatky, nadväzovať kontakty, prípadne prerokovávať perspektívne objednávky. Návštevníci tu dostanú cenné informácie o výhodných možnostiach investícií, úspor a vkladov, úverov, ale tiež o rôznych spôsoboch poistenia a formách leasingu, ako aj o burze.

Kto príde zo zahraničia? Zahraničie budú reprezentovať známi vystavovatelia z Nemecka, Rakúska, Veľkej Británie, Talianska, Švajčiarska a Maďarska. Svoju návštevu ďalej avizovali bankoví odborníci z Poľska, Litvy, Bieloruska, Kuvajtu a Bulharska. Možno očakávať, že práve účasť ruských komerčných bánk a poisťovní vytvorí predpoklady pre lepšiu spoluprácu s týmto teritóriom. Snáď je i prísľubom zrýchlenia toku bankových operácií v bilaterálnom platobnom styku.

A informácie pre návštevníkov? Pre návštevníkov z Prahy, Ostravy a Bratislavy (vybavuje CK Expres) je

zabezpečené priame autobusové spojenie za zvýhodnené ceny na brnenské výstavisko (podrobné informácie v dennej tlači), ktorého brány budú otvorené od 9.00 hodiny do 18.00 hodiny. Cena celodennej vstupenky platná pre tri výstavy (ďalej M + K, Urbis) stojí 30 Kč, cena katalógu FIBEX 10 Kč. Účasť na Fibexfóre je zdarma, jednodenný účastnícky poplatok na medzinárodnej konferencii FIBEX stojí 500 Kč. Návštevníkom budú k dispozícii v každom pavilóne informačné centrá ELIS, šatne a odpočívadlá. Pre lepšiu orientáciu budú pavilóny označené názvom výstavy. Pre tých hravých sme pripravili bankové testy Fibex, golfovú súťaž a iné atrakcie o zaujímavé ceny.

Verím, že medzinárodná výstava FIBEX '93 prispeje k rozvoju českého a slovenského bankovníctva a finančníctva a zároveň podporí pokračujúcu reformu oboch ekonomík v tejto oblasti.

Ing. Jaroslav Kozel,
manager výstavy
Brnenské veľtrhy a výstavy, a.s.

Cesta do sveta rozvinutých financií

Toto ústredné motto FIBEX-u smeruje ku koncentrovanej ponuke českých, slovenských i zahraničných bankových a finančných služieb na jednom mieste a v ronakom čase. Je tiež signálom pre všetkých vystavovateľov i návštevníkov z tejto oblasti, že by nemali chýbať na tohtoročnej medzinárodnej výstave finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva – FIBEX '93. O tom, ako sa možno stať členom prípravného výboru tak významného podujatia i všeličom inom sme hovorili s Ing. Vladimírom LITVAJOM, odborným asistentom Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Mojej spoluúčasti na prípravných prácach Fibex-u predchádzala história veľmi dlhá, o to však zaujímavejšia, plodná a krásna. Začiatky siahajú ešte do obdobia činnosti Spoločnosti študentov obchodu a managementu v roku 1990. Ako člen tejto spoločnosti som spoločne so študentami pripravoval mnohé významné podujatia, napr. „Kam kráčaš Európa?". Podujatie malo i časť ekonomickú, pričom najväčší záujem bol o program sekcie finančnej. Tu sme zistili, aký obrovský je u nás hlad po informáciách z tejto oblasti. V lete spomínaného roku odišli študenti tejto spoločnosti (SSBM) do zahraničia na rôzne praxe a zbierali skúsenosti. Plánovali sme k otázkam finančníctva uskutočniť seminár. 17. 10. 1990 sme začali robiť prípravné práce na ďalšiu akciu ďaleko väčšieho rozmeru – v dňoch 12.–13. II. 1991 sa teda uskutočnil prvý bankový veľtrh v bývalej ČSFR. Mal veľký ohlas. Zúčastnili sa na ňom naše i zahraničné banky. Sprievodnými akciami bola i odborná konferencia. O podujatí sa dozvedeli i na BVV a jeho pracovníci nás navštívili v lete 1991. Keďže som bol predsedom prípravného výboru tohto veľtrhu v Bratislave, požiadali ma o spoluprácu. Dohodli sme sa, že ako poradca sa stanem členom prípravného výboru FIBEX-u 1992.

Pracujete so študentami na zaujímavých podujatiach a zároveň ste i asistentom na Ekonomickej univerzite. Ktorá z týchto činností Vám dáva výraznejší pocit sebarealizácie?

Obidve práce sú dôležité. Nestaviam jednu pred druhú. Avšak musím povedať, že činnosť v spoločenskej organizácii študentov je variabilnejšia, pestrejšia. Už spomínaná spoločnosť vznikla ešte v roku 1990 – 8.1. Za toto obdobie sme uskutočnili rad zaujímavých a hodnotných podujatí. Predstavili sme verejnosti napríklad rakúsky zväz priemyselníkov, dvakrát sme pripravili akciu „Prax diplomacie", kde sme školili našich budúcich diplomatov v tom čase ešte v rámci federácie. Svoj význam malo i podujatie „Lokál '92", ktoré bolo venované spolupráci v rámci strednej Európy.

Treba poznamenať, že na Ekonomickej univerzite pracuje niekoľko spoločenských organizácií študentov a darí sa im. Napríklad jednou z nich je i „Burza bez rizika" (BBR). Jej členovia urobili prvú burzovú hru a ich myšlienky našli uplatnenie i na Fibexe v minulom roku. Študenti, ktorí pracujú v týchto organizáciách, sú veľmi zdatní odborne i po stránke jazykovej a v praxi nemajú problémy uplatniť sa.

Čo Vás ako poradcu najviac zaujalo v príprave tohtoročného veľtrhu?

Tak ako my, aj vlaňajší vystavovatelia vyhodnotili minulý ročník Fibexu a podľa toho pristupovali k príprave tohtoročného medzinárodného podujatia poisťovníctva, bankovníctva a finančníctva. Predpokladám najväčší záujem o časť bankovníctvo. To je práve tá oblasť, o ktorú je dnes výrazný záujem, najmä zo strany klientely. Dominujú služby a ich úroveň.

Na výstave tohto typu je dôležité vedieť využiť vhodne plochu a pripraviť sa na ňu po stránke informačnej, propagačnej. Tu dostávajú veľký priestor útvary marketingu jednotlivých bánk. Pretože kvalitná propagácia, to sú noví klienti. Musím pove-

dať, že banky, ktoré sa prihlásili na tohtoročný Fibex pristupujú k svojej účasti zodpovedne.

Pre návštevníkov budú iste príťažlivé i poučné stretnutia s prednými osobnosťami v bankovníctve.

Predstavitelia bánk sa budú stretávať nielen s novinármi, ale i podnikateľmi či študentami. Sú to rôzne skupiny ľudí, ktoré majú rôzne postavenie v spoločnosti. Novinári vedia neraz udrieť na tú najcitlivejšiu strunu, podnikateľa zas zaujíma ako vytvoriť maximálny zisk, aby banky splnili jeho požiadavky. Študenti vedia byť tiež kritickí. Predpokladám, že tieto skupiny dokážu vytvoriť širokú diskusiu.

Aký význam pripisujete organizovaniu podujatí tohto typu?

Ak by sme mali hodnotiť, čo je však pred Fibexom '93 zavčasu, treba jednoznačne brať do úvahy dva pohľady. A to, či už z hľadiska odbornej alebo laickej verejnosti. Do povedomia laickej verejnosti treba dostať poznanie, že existujú u nás viaceré banky a že majú možnosť vybrať si tú najvhodnejšiu, posudzovať služby bánk. Občan pôjde do takej banky, kde mu najviac vyhovujú kvality poskytovaných služieb. Občan by mal sledovať i to, ako sa banka vyvíja, študovať jej bilanciu, pohotovosť v platobnom styku so zahraničím – najmä sféra podnikateľov, atď.

Ďalším významným prvkom takéhoto veľtrhu s medzinárodnou účasťou je i vzájomné poznávanie bánk, nadväzovanie kontaktov. Účasť bánk na FIBEX-e považujem za vizitku ich stavovskej cti.

Ďakujem za rozhovor

Mgr. Soňa Babincová

Slovenské banky v Brne

Na 2. medzinárodnej výstave finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva spojenej s konferenciou sa zúčastnia i slovenské banky. **„S akou ponukou služieb prichádza vaša banka na tohtoročný FIBEX '93?"** – s touto otázkou sme oslovili niektoré z nich:

Slovenská štátna sporiteľňa

Napriek tomu, že organizátor pri založení tradície organizovania veľtrhov so zameraním na finančníctvo, poisťovníctvo a bankovníctvo počítal s dvojročnou periodicitou, ohlas verejnosti a najmä bánk vyvolal organizovanie veľtrhu aj v tomto roku.

Slovenská štátna sporiteľňa sa do povedomia občanov dostala aj napriek značnej konkurencii peňažných ústavov a udržala si svoje dominantné postavenie v oblasti získavania primárnych vkladov.

Na druhom ročníku FIBEX '93 sa SŠTSP zúčastní samostatnou expozíciou s rozlohou cca 29 m^2. Účasť sporiteľne na tejto medzinárodnej výstave finančníctva, poisťovníctva a bankovníctva možno považovať nielen za prezentáciu vlastnej činnosti, ale aj slovenského peňažného ústavu, ktorý úrovňou prezentácie môže byť porovnávaný s ktorýmkoľvek z ostatných účastníkov výstavy. Naše propagačné skladačkové materiály budú informovať o jednotlivých službách. V spolupráci s odbornými útvarmi pripravíme textový materiál s aktuálnymi obchodnými podmienkami.

Pripravujeme aj jednu novinku, ktorá by mala prilákať do nášho stánku nielen zvedavých klientov, ale aj tých, ktorí chcú skúšať vlastné sily. Poradenská a informačná služba nesmie chýbať na žiadnej výstave, veľtrhu. Naša bude zameraná na špecifickú činnosť sporiteľne, a to predovšetkým na oblasť úverov a devízovú činnosť. Spôsob, akým budeme prezentovať poradenskú činnosť, predstavíme priamo na výstavisku.

Snahou Slovenskej štátnej sporiteľne je predstaviť na FIBEX-e '93 peňažný ústav, jeho činnosti a v neposlednom rade dotvorenie databázy o klientoch, ktorých zaujíma naša banka a ostatné peňažné ústavy.

PhDr. Eva Sisková

Všeobecná úverová banka, a.s.

Tohto roku sa Všeobecná úverová banka zúčastňuje na výstave FIBEX spoločne s dcérskou investičnou spoločnosťou VÚB Invest, ktorá spravuje najväčší investičný privatizačný fond na Slovensku VÚB KUPÓN.

Aj tohto roku pôjde o prezentáciu banky, nadväzovanie obchodných a partnerských kontaktov a účasť na podujatiach organizovaných pri príležitosti výstavy.

Oproti minulému roku Všeobecná úverová banka, a.s., pokročila v budovaní pružnej univerzálnej bankovej inštitúcie zameriavajúcej sa na potreby klientely. Skvalitňovanie a rozširovanie obchodných aktivít a služieb spája Všeobecná úverová banka, a.s., so systematickou odbornou prípravou personálu a budovaním automatizovaného informačného systému, ktorého implementácia sa pripravuje v tomto roku, s previazanosťou a komplexnosťou a výhodnými obchodnými podmienkami v ponuke produktov.

Banka rozvinula aktivity v oblasti investičného bankovníctva, finančného poradenstva a má významný podiel na rozvoji finančného a kapitálového trhu.

Podstatne vzrástol aj objem a rozsah devízových obchodov. V súčasnosti má banka nadviazané korešpondenčné vzťahy s vyše 600 bankami vo svete, rozšírila inštitúty loro a nostro účtov, čím výrazne skvalitnila platobný a zúčtovací styk so zahraničím a skrátila dobu úhrad platieb pre právnické aj fyzické osoby. Zaviedla dealingové operácie.

Z nových produktov pre obyvateľstvo, ktoré banka v minulom roku zaviedla, spomeňme najmä osobné účty, ktoré sú pre každého dobrým začiatkom sporenia v našej banke, platobné karty a bankomaty, ktoré môžu využívať aj návštevníci zo zahraničia, v devízovej oblasti rozšírila ponuku popri EC-šekoch so záručnou kartou a cestovných šekoch Citicorp o cestovné šeky American Expres.

Pri vkladných knižkách, vkladových účtoch a vkladových certifikátoch uplatňovala výhodné úrokové sadzby a lehoty uloženia vkladov.

V minulom roku založila naša banka Realitnú spoločnosť VÚB, spoločnosť VÚB Leasing, na začiatku roka spoločnú banku Crédit Lyonnais bank Slovakia, pripravuje sa založenie faktoringovej spoločnosti a stavebnej sporiteľne.

Počet pracovísk – pobočiek a expo-

zitúr Všeobecnej úverovej banky – vzrástol na 169 a novým zahraničným pracoviskom popri Prahe je od minulého roka reprezentácia v Moskve.

PhDr. Milan Hulej

Slovenská poľnohospodárska banka, a. s.

Na Medzinárodnej výstave finančníctva, bankovníctva a poisťovníctva sa Slovenská poľnohospodárska banka, a. s., zúčastní s ponukou služieb pre klientov z oblasti podnikateľských subjektov i občanov – jednotlivcov. Popri existujúcich produktoch ako sú:

- úvery a zmenky,
- bežné účty vrátane privát konta (ktoré majú charakter sporožírového účtu),
- progres konto, ktorý predstavuje výhodnú formu netermínovaného depozitného účtu s progresívnym úročením,
- termínované vklady,
- vkladové listy,
- devízové účty

bude na Fibexe '93 predstavený program na podporu malých a stredných podnikateľov, realizovaný v spolupráci s Česko-slovenským americkým podnikateľským fondom – kancelária pre zastúpenie v SR.

Oblasť investičného bankovníctva ponúkne služby v rámci primárneho trhu cenných papierov – emisie obligácií a akcií, uvádzanie emitentov na burzy cenných papierov. Platobný styk so zahraničím vo forme hladkých platieb, dokumentárnych akreditív a dokumentárnych inkás bude urýchlený napojením SPB na SWIFT (od júna 1993), novou službou bude realizácia factoringových operácií pre klientov. Počas konania výstavy budú mať záujemcovia možnosť priameho kontaktu a konzultácii s odborníkmi Slovenskej poľnohospodárskej banky.

Ing. Viliam Tupý

Slovenská poisťovňa, a. s.

Slovenská poisťovňa, a. s., je všeobecná poisťovacia spoločnosť, ktorá podniká v oblasti životných aj neživotných poistení. V roku 1992 rozšírila svoju ponuku o nové druhy poistení:

a) pre občanov,
b) pre právnické a fyzické osoby.

V prvej skupine sú to životné poistenia:

1E – poistenie na dožitie s možnosťou odloženia výplaty a úročením poistnej sumy (za 5 rokov až o 50%),

1P – poistenie pre prípad smrti alebo dožitia s premenlivou výškou poistného viazanou na kurz dohodnutých valút v čase výplaty poistnej sumy.

V neživotných poisteniach pre občanov pribudli nové krátkodobé a dlhodobé havarijné poistenia, poistenie liečebných nákladov i na cesty do zahraničia, poistenie lesných porastov proti požiaru a víchrici a poistenie zodpovednosti z výkonu povolania pre pracovníkov.

V skupine poistení pre právnické a fyzické osoby sú to nové poistenia zodpovednosti za škodu pre audítorov, daňových poradcov, notárov, lekárov, stomatológov, inseminačných technikov, poistenie v súvislosti s vykonávaním projektovej činnosti, činnosti v oblasti korektívnej dermatológie, poistenie zodpovednosti za škodu z prevádzky lietadiel a pri preprave zásielok a peňazí.

V tejto oblasti treba spomenúť aj nové poľnohospodárske poistenia a úpravu havarijných poistení.

Od vlaňajšieho roku sme rozšírili našu činnosť aj na územie Českej republiky. Naše zastupiteľstvo v Brne má svojich obchodných referentov aj v Břeclavi, Hodoníne, Charvátskej N. Vsi, Valticiach a v ďalších mestách. Propagačné materiály a podrobnejšie informácie poskytnú naši pracovníci priamo pri informačnom pulte v expozícii poisťovne.

Ing. Vojtech Vlachovský

FISKARS POWER SYSTEMS

ZÁLOŽNÉ ZDROJE SIEŤOVÉHO NAPÄTIA 500 VA - 1,5 MVA

Doba preklenutia výpadku prúdu: 10 minút - 8 hodín

Zabezpečíme Vám zálohovanie:

- výpočtových systémov
- nepretržitých prevádzok
- kompletných objektov

Ďalšie služby zákazníkom:

- dátové prepojenie zdroja so zálohovanou počítačovou sieťou
- inštalácie a servis zdrojov
- meranie skutočného zálohovaného výkonu
- návrh optimálneho riešenia

AUDITED CERTIFICATION BIN-ISO 9001 / EN 29001 TESTED HIGH QUALITY QUALITY SYSTEM

S našimi zdrojmi kupujete kvalitu.

Záložné zdroje FISKARS získali ako jediné na svetovom trhu medzinárodný certifikát kvality ISO 9001

Uvažujte o našej ponuke. Stačí zavolať.

Záložné zdroje FISKARS dostanete na Slovensku len u firmy HCA Bratislava.

Tel.: 07/ 728 689 - Ing. Huňa, fax: 07/ 72 86 89

... a obiehajú slovenské bankovky

Ing.. Rudolf Špalek, Národná banka Slovenska

Aj keď zatiaľ vo forme kolkom označených federálnych bankoviek, reálne predstavujú samostatnú slovenskú národnú menu.

Na to, aby sme túto skutočnosť mohli skonštatovať, bolo potrebné zabezpečiť a uskutočniť celý rad úloh. Tieto môžeme rozdeliť do dvoch veľkých častí:

1. Príprava výroby, výroba, distribúcia a lepenie kolkov,
2. Výmena okolkovaných bankoviek za neokolkované.

Vzhľadom na to, že vo väčšom predstihu nebolo rozhodnuté dokedy bude fungovať menová únia, bolo potrebné sa na jej rozpad pripravovať už v roku 1992, to znamená v čase, keď ešte existovala federálna ŠBČS so svojím ústredím v Prahe. Rozhodovaciu právomoc mala 7-členná Banková rada, v ktorej vzhľadom na to, že dlho nebol vymenovaný viceguvernér ústredia pre SR, boli len dvaja občania SR.

Česká časť ŠBČS ústredia v Prahe rozhodla bez vedomia slovenskej časti o výrobe kolkov pre ČR mimo Bankovú radu, v ktorej malo byť takéto závažné rozhodnutie prerokované v záujme koordinácie postupov v oboch republikách. Niektorí autori (M. Kollár, Smena z 3. 3. 1993) uvádzajú, že objednávka išla zo strany ústredia pre ČR výrobcovi kolkov už vo februári 1992.

Kým federálne ústredie v Prahe malo vytvorený útvar (emisné odd.) s funkčnou náplňou i odborníkmi na prípravu emisie bankoviek a mincí, na ústredí pre SR sme takéto základné predpoklady pre emisnú činnosť nemali. Nemôžeme sa teda čudovať, že pri príprave fyzického rozdelenia spoločnej meny sa na nás s veľkou dôverou nepozerali ani z najvyšších vládnych kruhov SR.

Za takýchto podmienok sa traja pracovníci prevádzkového úseku pustili v októbri do ťažkej, zodpovednej, ale veľmi zaujímavej práce.

V prvom rade, bolo treba rozhodnúť o parametroch kolku a jeho ochranných prvkoch proti falšovaniu. Našou snahou bolo, aby kolok nebol príliš veľký, aby neprekrýval dôležité časti bankovky, ale aby bol dosť veľký na umiestnenie ochranných prvkov proti falšovaniu, ale aj na umiestnenie potrebných náležitostí, najmä označenia republiky a nominálnej hodnoty.

Pri výbere ochranných prvkov sme dbali na to, aby pravosť kolkov mohli zistiť občania čo najjednoduchším spôsobom hmatom a zrakom, ale aj peňažné ústavy bežne dostupnou technikou. Nie menšiu dôležitosť sme kládli na výber farieb kolkov jednotlivých nominálov, ale najmä na spôsob ich lepenia. Po rozhodnutí o týchto východiskových údajoch, ako aj o tom, ktoré nominály sa budú kolkovať, sme mohli pristúpiť k výberu tlačiarne cenných papierov na základe predložených ponúk na výrobu kolkov. Pri výbere tej najlepšej sme prihliadali najmä na schopnosť dodržať nami stanovenú technickú špecifikáciu, termín dodávky, ale i cenové hľadisko. Svoje ponuky nám zo siedmich firiem v stanovenom termíne poslali spolu štyri renomované tlačiarne bankoviek a cenných papierov z Európy (2) i zámoria (2). Po predložení vzoriek bez potlače sme ich testovali najmä z hľadiska kvality (odolnosti) papiera, kvality lepidla (samovoľné odlepenie), a to i v extrémnych podmienkach.

Po testoch sme vybrali dve firmy, ktorých vzorky obstáli najlepšie. Jedna bola európska a druhá zámorská. Ďalším krokom bolo zvažovanie možnosti aplikácie (lepenia) kolkov na bankovky. Vzhľadom na vysokú prácnosť pri aplikovaní tekutého lepidla a možnosť nie rovnakého dávkovania lepidla, čím vzniká nebezpečenstvo nedostatočného prilepenia kolku, resp. zlepenia bankoviek v balíčku pri použití väčšieho množstva lepidla, navrhli sme vybrať firmu, ktorá ponúkala pri splnení všetkých ostatných podmienok samolepiace kolky. Rozhodnutie o výbere firmy bolo podpísané 3. 12. 1992. Bola to Canadian Bank Note Company Limited z Ottawy.

Po tomto rozhodnutí sme sa zaoberali výtvarným riešením kolku. Vzhľadom na vypovedaciu schopnosť, aktuálnosť, ale i pomernú jednoduchosť pri umožnení realizácie hĺbkotlače, ako jedného z ochranných prvkov proti falšovaniu, rozhodli sme sa pre slovenský štátny znak. Jedno z posledných našich rozhodnutí bolo stanoviť množstvo kolkov podľa jednotlivých nominálov a spôsob ich tlače (na archy alebo do kotúčov).

Na základe stavu zásob bankoviek a ich predpokladaného množstva v obehu na území SR s perspektívou jeho vývoja, sme určili množstvo a vzhľadom na rýchlosť a jednoduchosť tlače, ako aj lepenia kolkov sme sa rozhodli pre ich tlačenie do kotúčov po 12 000 kusov.

Po dohodnutí termínov dodávky bola navrhnutá zmluva, ktorá bola po schvaľovacom procese i podpísaná, a to medzi tlačiarňou a MF SR dňa 7.decembra 1992. Prvých 6 miliónov kusov 500 Sk a 4,9 miliónov kusov 1000 Sk bolo prevzatých na hlavnej pokladnici dňa 28.12. 1992. Proces ich distribúcie do jednotlivých uschovacích miest NBS (v pobočkách VÚB, a. s.) ako aj ich kolkovanie sa začalo v SR až po oznámení začatia tejto činnosti v ČR. Kolkovanie na Slovensku sa naplno začalo dňa 13. 1. 1993.

Záber z pracovného rokovania komisie pre operatívne riadenie výmeny bankoviek v SR

Kolkovania sa okrem NBS, VÚB, a. s., zúčastnili i ďalšie najväčšie obchodné banky v SR. Bez ich pomoci by nebolo možné zabezpečiť potrebné množstvo okolkovaných bankoviek ku dňu menovej odluky.

Tým sa skončila prvá časť – prípravná – menovej odluky.

Na zabezpečenie plynulého priebehu druhej časti fyzického oddelenia meny bolo potrebné zabezpečiť dostatok okolkovaných bankoviek v požadovanej štruktúre na celom území SR, a to tak podľa počtu obyvateľstva (držiteľov občianskych preukazov), ako aj podľa koncentrácie právnických osôb – najmä veľkých firiem.

Ďalšou úlohou bolo vypracovať scenár – postupy výmeny, tiež určiť banky, peňažné ústavy, resp. iné právnické osoby, ktoré budú výmenu realizovať. Po rozhodnutí, že pre fyzické osoby to bude VÚB, a. s., SŠTSP a Slovenská pošta, resp. pre právnické osoby všetky banky, ktoré vedú účty takýmto subjektom, rozhodli sme o termíne a spôsobe rozvozu okolkovaných bankoviek a po skončení výmeny o zvoze neokolkovaných bankoviek. Pri rozvoze kolkov, ale aj okolkovaných bankoviek, nám najmä v posledných dňoch pred výmenou i počas výmeny výrazne pomohol policajný zbor a armáda, ktoré ho uskutočňovali za našej účasti, okrem zaužívaného spôsobu – autami, aj helikoptérami a lietadlom.

Rozhodnutím viceguvernéra, povereného riadením NBS, bola stanovená komisia pre operatívne riadenie výmeny bankoviek na území SR, ktorá pozostávala z vedúcich pracovníkov NBS, VÚB, a. s., Slovenskej pošty a Prezídia policajného zboru. Riadila výmenu bankoviek prostredníctvom okresných komisií na celom Slovensku. Za jej predsedu bol menovaný riaditeľ peňažného odboru NBS.

Vďaka preukázaniu vysokých morálnych vlastností, obetavosti a vysokého pracovného nasadenia všetkých pracovníkov uvedených subjektov, ale i pochopeniu občanov, celá výmena sa uskutočnila kultivovane, tak ako to kultúrnemu národu prináleží. Veď 2 412 405 uskutočnených výmen fyzickým osobám v celkovej sume 4 811 715 310 Sk a 6266 výmen uskutočnených právnickým osobám v celkovej sume 66 123 967 Sk bez väčších problémov, túto skutočnosť dokazuje.

Splnením tejto náročnej úlohy v tak krátkom čase dokázala Národná banka Slovenska svoju funkčnosť a výkonnosť na tomto úseku. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ten istý počet pracovníkov súčasne s kolkami pripravoval výrobu nových slovenských bankoviek a mincí, vrátane pamätných strieborných mincí. A s akým výsledkom? Prvá obehová minca 10 Sk bola emitovaná už v prvom dni existencie slovenskej meny, 5 Sk, 2 Sk a 1 Sk mince sa začnú raziť v druhej polovici marca a bankovky i halierové mince (50 h, 20 h a 10 h) budú dané do obehu v 3. štvrťroku tohto roku.

Podarilo sa to vďaka aktivitám NBS siahajúcim do nedávnej minulosti ešte v ŠBČS, ale aj vďaka prístupu k splneniu úlohy voľbou najracionálnejšej cesty k výtvarníkom a dodávateľom, u ktorých sme sa stretli s veľkým pochopením. Proces, ktorý v etablovaných národných bankách trvá roky, (napr. príprava DEM bankoviek trvala 6 rokov) sme dokázali uskutočniť za 1 rok pri kvalite a ochranných prvkoch, ktoré boli ocenené aj expertami MMF (bankovky) a o minciach 1 až 10 Sk sa pozitívne vyjadrili aj odborníci z okolitých štátov, s ktorými sme boli v kontakte.

Dosiahnuté výsledky i ocenenia zahraničných expertov sú povzbudením pre našich odborne mladých pracovníkov do ďalšej náročnej emisnej činnosti Národnej banky Slovenska.

Foto: M. Marton a I. Paška

Lepenie kolkov

Falšovateľov pribúda

Skúšobňa platidiel NBS po vzniku samostatnej emisnej banky na Slovensku

Ing. Vladimír Bušša, Národná banka Slovenska

Medziročný nárast počtu falzifikátov česko-slovenských peňazí a valút zachytených na území Slovenskej republiky dosiahol v posledných 3–4 rokoch vysokú dynamiku. V roku 1992 sa táto tendencia ešte urýchlila. Na Slovensku bolo v uplynulom roku zadržaných 6049 kusov falzifikátov peňazí, z toho 1536 kusov falzifikátov česko-slovenských peňazí a 4513 kusov falzifikátov valút. Pre porovnanie treba uviesť, že počet falzifikátov peňazí, zadržaných v roku 1991 na celom území bývalej ČSFR bol o viac ako štvrtinu nižší, v rokoch 1989 a 1990 predstavoval len zhruba pätinu a v roku 1988 len približne desatinu uvedeného množstva falzifikátov, zachytených v roku 1992 na území Slovenskej republiky.

Medzi falzifikátmi valút, zadržanými na Slovensku v roku 1992 predstavujú najväčší počet falšované a pozmenené US doláre, ktorých bolo zachytených 4355 kusov. Na druhom mieste boli falzifikáty nemeckých mariek, zachytené v počte 121 kusov.

Príklad kresleného falzifikátu kolku nalepeného na pravej päťstokorunovej bankovke zadržaný v odvode tržby 16.februára 1993 expozitúrou v Brezne banskobystrickej pobočky VÚB

Dominantné postavenie v skupine falzifikátov česko-slovenských peňazí má 1192 kusov tisíckorunáčok a 299 kusov päťstokorunáčok. Prevažná väčšina z nich bola zhotovená elektrograficky na farebných kopírkach.

S prechodom česko-slovenskej meny na slovenskú menu dňom 8. 2. 1993 a kolkovaním česko-slovenských bankoviek kolkami Slovenskej republiky sa vynoril prakticky okamžite problém falšovania kolkov. Za prvé tri týždne po oddelení slovenskej meny zaevidovala skúšobňa platidiel Národnej banky Slovenska, ktorá je od 1.1. 1993 súčasťou novovzniknutého emisného oddelenia, viacero typov falzifikátov. Falšované kolky boli použité na pravých aj falošných bankovkách. Vyskytli sa aj pravé kolky, zjavne odlepené z iných bankoviek, druhotne nalepené na falošných bankovkách.

Malá pozornosť, ktorú obyvateľstvo venuje prijímaným peniazom má za výsledok, že do obehu sa dostávajú neplatné neokolkované česko-slovenské peniaze, peniaze s kolkami s nižšími hodnotovými číslami než je

Neumelý, rukou kreslený falzifikát kolku na pravej stokorunovej bankovke, zachytený 23. 2. 1993 v obvode tržby vo VÚB, pobočka Nové Zámky

Elektrograficky farebnou kopírkou zhotovený nekvalitný kolok s odlupujúcou sa farebnou vrstvou na falošnej tisíckorunáčke zadržaný 18.2. 1993 v pobočke VÚB, a. s., Bratislava-Ružinov. Na falošnej bankovke je zreteľný rozpad farebných línií na dve farby (modrú a červenú) a zliatie jemných línií napr. na vlasoch na portréte do jedného celku

Elektrograficky na farebnej laserovej kopírke vyrobený falzifikát kolku na pravej tisíckorunovej bankovke, zadržaný v pobočke VUB, a.s., Bratislava–Ružinov dňa 23.2. 1993. Na tomto, ako aj predchádzajúcom falošnom kolku je vidieť, že farebné kopírky nie sú schopné repreodukovať mikrotext umiestnený v obdĺžniku okolo nápisu „SLOVENSKÁ" nad znakom Slovenskej republiky ani jemné hĺbkotlačové šrafovanie plôch slovenského znaku. Iný farebný výraz a rozpad farieb vidno aj na veľkom hodnotovom čísle a farebnej tlači z plochy na kolku

nominálna hodnota bankoviek, na ktorých sú nalepené, s primitívnymi ručne kreslenými kolkami , nekvalitnými a často poškodenými farebnými elektrografickými kópiami kolkov, kolkami vystrihnutými z časopisov a pod.

Nedbalivosťou pri manipulácii s peniazmi je zapríčinený aj vysoký počet bankoviek a najmä kolkov silne poškodených intenzívnym praním a vyváraním za pôsobenia vysoko koncentrovaných pracích prostriedkov. Zarážajúci je veľký počet a často mnohotisícové sumy takto poškodených bankoviek, predložených na výmenu skúšobni platidiel.

Uvedené problémy naznačujú rozširovanie okruhu úloh, ktoré skúšobňa platidiel Národnej banky Slovenska musí riešiť v období obehu prechodnej kolkovanej meny. Zároveň je nutné v podmienkach rastúceho rozsahu práce riešiť osamostatnenie pracoviska, ktoré bolo mnohými väzbami napojené na skúšobňu platidiel ŠBČS v Prahe, dobudovať ho personálne (vrátane potrebných školení špecialistov), ako aj modernou výpočtovou technikou a špecializovanými prístrojmi a zariadeniami na presnejšiu a objektívnejšiu identifikáciu falzifikátov, čo bolo v období jednotnej ŠBČS zanedbané v prospech jednostranného rozvoja pražského ústredia.

Po oddelení slovenskej meny začalo emisné oddelenie NBS s výmenou vzorov bankoviek so zahraničnými emisnými bankami a s budovaním kabinetu platidiel, ktorý sa vytvára prakticky od nuly len na základe vzorov platidiel, získaných od zahraničných emisných bánk. Pre umiestnenie a budovanie kabinetu platidiel bude potrebné v súčasnej napätej priestorovej situácii v Národnej banke Slovenska získať vhodné priestory a zabezpečiť skladovanie a prezentáciu materiálov zhromažďovaných v kabinete platidiel Národnej banky Slovenska tak, aby slúžili čo najlepšie nielen potrebám národnej banky, ale aj všetkých peňažných ústavov na Slovensku a širšej verejnosti.

Foto: Ing. Štefan Fröhlich, NBS

Iný typ falošného kolku s výrazným mriežkovaním na jemne šrafovaných častiach na pravej päťstokorunovej bankovke. Falzifikát zachytila pošta č. 17 v Bratislave v odvode tržby dňa 24. 2. 1993.

Takto zopraté bankovky po expertíze skúšobňa platidiel vymení za nepoškodené. Horšie je to v prípadoch, keď z kolku zostane na bankovke vrstva lepidla. V tomto prípade si musí spytovať svedomie každý sám, lebo NBS za ne náhradu nespokytne

Cit, zodpovednosť, majstrovstvo

Image má nezastupiteľné miesto v pôsobení, bytí a poslaní každej organizácie. Platí to aj pre bankovníctvo a zvlášť pre Národnú banku Slovenska, ktorá usmerňuje celý tok financií. Pri svojom prezentovaní sa by mala byť príkladom aj pre komerčné banky. Základným východiskovým atribútom celého image je logo (znak), ktorý má predstavovať vysokú estetickú a kultúrnu úroveň. Preto mu treba venovať náležitú pozornosť, lebo s tým je spojený celý komunikačný tok nielen vo vnútri štátu, ale aj smerom do zahraničia. A zvlášť k nemu musí mať táto komunikácia svoju úroveň, aby sa popri podstatných, rozhodujúcich úlohách zafixovala do povedomia aj v tomto smere. Autorom loga NBS je akademický sochár pán Anton Šulek.

Pán majster, s akým pocitom ste pristupovali k tejto práci?

Ťažko sa mi o tom hovorí, ale je to mimoriadna zodpovednosť, je to zvláštny pocit akoby hrôzy, ktorý sa mi ťažko definuje. Pretože dokázať sa vysporiadať skutočne kvalitne profesionálne s danou témou je veľká zodpovednosť. Neviem, či nakoniec celý zámer a invencia sa dokáže v danom čase vysporiadať s touto témou, ktorá je nesporne náročná. Nie je tak bežná, nie tak každodenná a nie až tak komerčne alebo komunálne zvýraznená, ako je to napríklad pri komerčných bankách. Takže samotné riešenie z hľadiska významu a celého autorského výstupu je neustále podrobované chvíľami až prílišnej a prísnej náročnosti kritérií. Pokiaľ ide o vnútorný, ľudský a autorský pocit, stále si konfrontujem filozofiu tohto prístupu, aj prístup sám, ako aj konečný záverečný postoj spracovania.

Z čoho ste vychádzali pri tvorbe loga, čo tvorí jeho základ?

Dominantným momentom pri každom logu a značke je z takej zdravej profesionálnej ctižiadosti utvoriť logo originálne, pôsobivé, osobitné, stotožnené a identické s náplňou organizácie a jej činnosti. Základnou ideou loga je keltská minca BIATEC. Potreboval som sa dostať do pocitu autora, ktorý ju naskicoval pred asi 900 rokmi. Čistá kresba je jazdec na koni s ratolesťou a sokolom. Toto je aj základ slávnostného loga BIATEC, ktoré sme nazvali rodinným striebrom. Kruh, v ktorom je zakomponovaný, znázorňuje mincu. Komerčné logo je jednoduchšie. Vychádzal som zo skratky NBS, ale predovšetkým zo symbolu kompozície ratolesti, ktorá sa nachádza na minci BIATEC a z konkrétne tvarovanej konfigurácie samotného lístka tejto ratolesti. Túto som v štylizovanej konfigurácii dotváral do vyjadrenia písmen NBS, teda do názvu Národná banka Slovenska. Tu bolo treba zvlášť akcentovať význam NBS s tými špecifikami, ktoré má. Logo môžeme veľmi presne definovať a identifikovať. Písmeno N je jasne čitateľné. Jeho plné plochy predstavujú jednu fázu letu sokola s roztiahnutými krídlami. Písmeno b je v ľavej ploche N-ka, časť lístku ratolesti prechádzajúca do pravého garde. Aby som vylúčil prílišnú, strohú centrickú rovnováhu, zakomponoval som písmeno S do pravej časti písmena N. Nezastupiteľnú funkciu pri tejto konfigurácii má text, v našom prípade Národná banka Slovenska. Bez textu by to mohli byť rôzne asociácie. Niekto v tom môže vidieť motýľa, niekto čosi úplne iné. Každý má iné videnie a cítenie.

Môžete nám povedať, pri akých príležitostiach sa bude používať slávnostné logo BIATEC?

Tak ako sme hovorili v základnej idei, zvlášť tak explicitne sa tomu hovorí, vo vybraných situáciách, momentoch či náležitostiach by mali byť umocnené niektoré položky, ktoré pôjdu v komerčnom aj slávnostnom logu. Ako príklad by som uviedol určitý rozsah, určitú sadu, povedzme vizitiek, osobných listov, členov napr. bankovej rady, ale predovšetkým guvernéra, viceguvernérov, ďakovné listy, blahoželania. Pri určitých odborných, kultúrno-spoločenských udalostiach sa hodí, aby sa uplatnilo slávnostné logo. Pri tomto všetkom treba dbať na to, aby bol výstup z tlačiarne presne taký, ako bola zadaná grafická predloha. Treba ustrážiť, aby nedochádzalo k tomu, že napr. tlačiareň si zmení typ písma ako je daný, logo si umiestni podľa svojich predstáv, farbu si namieša inú. Toto je nepripustné. Je dôležité, aby aj pobočky dodržiavali daný design-manuál. Lebo len vďaka tomu sa dá hovoriť o dôsledne uplatňovanom image firmy, podniku, organizácie.

Ako vidno, dôležitý je design-manuál, ktorý vlastne obsahuje návrhy všetkých prvkov, ich vzájomné vzťahy, kombinácie, modifikácie, presné grafické, farebné, tvarové a typografické znázornenie.

Samozrejme, aplikáciami, mutáciami loga, všetkými ďalšími konfiguráciami v celom rozsahu tohto grafického design-manuálu je vlastne spečatená

Komerčné logo

Slávnostné logo

identita, osobitosť a význam poslania NBS. Nehovoriac o všetkých následných, s tým súvisiacich technických parametroch. To je typ písma, farebnosť, typografická konfigurácia a ďalšie náležitosti, ktoré už majú technickejšiu, technologickú povahu. Autor-výtvarník, musí brať do úvahy zmenšenie, charakter aplikácie veľkoplošnej, zmenšenie povedzme na 1 cm^2, uplatnenie a výrazovosť pri vizuálnej komunikácii, rozlišovaciu schopnosť, čitateľnosť pri zmenšovaní v tejto aplikácii. Čiže nemálo vstupov týchto komponentov, ktoré okolo utvárania celého image sú, musí brať do úvahy. Keď sa toto všetko zrealizuje, podarí sa to spravidla na konci celého tohto procesu, výstup sám o sebe je uspokojivý, vyvážený, je v jednom rukopise, v jednej filozofii. Je to ucelený, kompaktný systém informácie, a týmto počinom, berúc do úvahy všetky tieto fakty, ktoré sme spomínali je záruka, že banka sa bude náležitým spôsobom prezentovať. Treba tu vziať do úvahy skutočnosť, že celý tento projekt musí v sebe niesť stopu a mať atribúty nadčasovosti. V priebehu niekoľkých rokov vstúpime do tretieho tisícročia a tam sa budeme zrejme niektorým veciam diviť. Okrem problémov, ktoré musíme prekonať a riešiť, musíme utvárať nové kultivované prostredie, čoho súčasťou je aj tento informačný znak, ktorý v celej svojej kompletnosti, ako aj mnoho iných náležitostí, dotvára a bude dotvárať každodenný život. Berúc toto všetko do úvahy, sa nepozeráme len na najbližšie 2–3 roky, ale pozeráme na horizont 10, 15–20 rokov dopredu a snažíme sa predvídať, akým smerom sa vývoj bude uberať. Či tak ako zamýšľame dnes, obstoja tieto koncepcie, či budú životaschopné aj v tom následnom, budúcom období.

Je samozrejmá vec, že image organizácie dotvára celková adjustáž interiéru, ak je to vhodné, aj exteriéru aj z architektonického hľadiska. Vezmime si vstup do budovy. Okrem dodržania predpísaného typu písma na priečelí budovy, architekt musí veľmi citlivo zvážiť, či vôbec logo dať a keď áno, kam ho umiestniť. Aj tu musí byť dodržaná jedna filozofia, jeden rukopis, jeden štýl. Každá pobočka NBS sa musí pridržať zvoleného image, aj keď s rôznymi mutáciami. Tieto však závisia od celkovej architektúry tej-ktorej pobočky. Identita, osobitosť má byť už rovnakým dielom kladená a uvedená aj v pobočkách. Nemal by byť na budove pobočky napr. v Košiciach iný typ písma ako v Bratislave. To musí mať presne definované spoločné znaky, ktoré sa musia dodržať záväzne, neoddiskutovateľne a jednoznačne. Z toho vyplýva, že typické charakteristiky interiéru uplatnené v ústredí, povedzme s istou mutáciou, musia byť uplatňované aj v pobočkách. Práve toto charakterizuje a bude charakterizovať Národnú banku Slovenska.

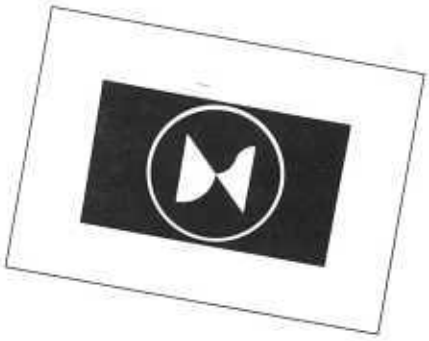

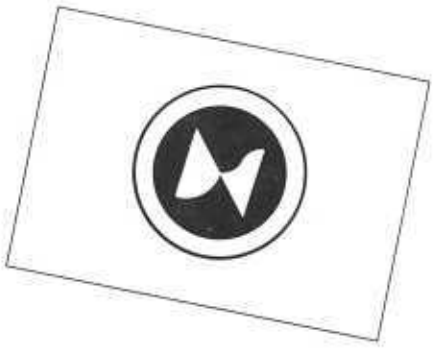

Jedna z možností variánt loga farebného

Rôzne varianty loga

Dokonalosť sa získava maličkosťami, ale dokonalosť nie je maličkosť

Nápis Národná banka Slovenska, na budove ústredia v Bratislave, navrhol a zhotovil mladý výtvarník – designer Daniel Požár. Odbor umelecký zámočník si doplnil študijným smerom umelecká tvorba. Pracoval v Ústredí umeleckých remesiel, kde prešiel od tvarovania kovov, zvárania, sústruženia, kovania, tepania a povrchových úprav až po šperkársku tvorbu. Svoju umeleckú dráhu zameral na úžitkovo-dekorativnu, ktorá sa uňho zvýrazňuje umeleckou estetikou. Najčastejšie kombinuje drevo s kovom. S prednými slovenskými umelcami pracoval napr. na rekonštrukcii SND – nápis ako aj nové mosadzné detaily, Matice slovenskej, Úrade vlády, kancelárii predsedu SNR, interiéru letiska Bratislava, pre majstra sveta Karpova zhotovil šachy... Na základe svojich prác, z ktorých veľa má patentovaných, sa stal členom Slovenskej výtvarnej únie. V takomto mladom veku je to skôr výnimka a veľká pocta. Teraz mu však dajme slovo:

Bolo mi veľkou cťou vyhotoviť tento nápis. K práci som pristupoval s veľkou zodpovednosťou ako za kvalitu, tak aj za krátky termín realizácie – 1 mesiac. Aby nápis pôsobil súrodým estetickým dojmom v nadväznosti na architektúru a teda aj vstup do budovy, bol daný typ písma (podľa design – manuálu) garamond, z materiálu nerez. Musela sa rešpektovať pôvodná výška písma starého nápisu 35 cm. Tiež „neviditeľná" konštrukcia, ktorá nepôsobí rušivo vo vzťahu k priečeliu. Materiál nerez je mimoriadne kvalitný, s vysokým obsahom chrómu a ďalších kvalitných materiálov, využíva sa aj v medicíne, je odolný voči poveternostným podmienkam, koróziám i proti chemickým kyselinám. Dávam mu záruku 1000 i viac rokov, inak povedané, dokiaľ svet svetom bude. Tvarovanie písmen z tohto materiálu tiež nebolo jednoduché. Vzhľadom na materiál, travertín, na priečeli budovy, ktorý je vertikálne jemne oblúkovo ryhovaný, som musel vyrobiť aj konštrukčné pomôcky, aby som montáž z plošiny, ktorej rameno sa pohybovalo blízko elektrického vedenia, zvládol bez komplikácií. Musím povedať, že najviac som si vydýchol, keď sme sa spúšťali s plošinkou dole, keď už bol nápis namontovaný. Všetko bolo vyrátané doslova na milimeter. Tento neopísateľný pocit, keď som si uvedomil historickú chvíľu, že som svojím malým podielom prispel k zviditeľneniu NBS v pravom slova zmysle, vo mne zostane natrvalo.

Ten, kto si potrpí na kvalitu a včasnosť vyhotovania zákazky, to nemá vôbec ľahké. Tvorivé hľadanie nie je prechádzka ružovou záhradou. Vyžaduje si to vždy celého človeka, veľakrát na úkor rodiny. Nebyť všetkých mojich skúseností, kedy som spolupracoval s významnými výtvarnými umelcami a architektami, remeselníkmi a designérmi, nemohol by som si vziať na plecia túto významnú úlohu. Obzvlášť preto, keď si uvedomujem súčasné podmienky v akejkoľvek oblasti, ktoré vyžadujú vyššie nároky od každého z nás.

Obom umelcom ďakujeme za návštevu a rozhovor

Katarína Krošláková

FIBEX

DOMINO a.s. Žilina je pravidelným účastníkom výstav zabezpečovacej techniky v Čechách a na Slovensku. Výnimkou nie je ani tento rok, v ktorom sa zúčastníme spolu s DOMINOM Zlín medzinárodnej výstavy finančníctva, bankovníctva a peňažníctva FIBEX´93, ktorá sa uskutoční v dňoch 23. - 26. 3. 1993 v Brne. Svojim zákazníkom sa predstavíme s najnovšou ponukou výrobkov trezorovej techniky slovinskej firmy PRIMAT Maribor, vyrábaných a odskúšaných podľa nových európskych noriem. Pozývame Vás na návštevu našej expozície, ktorá sa nachádza na prízemí pavilónu B , - v stánku č. 53. Na Vašu účasť sa teší akciová spoločnosť DOMINO Žilina.

Kontakt: Tel./Fax: 089 - 443 05, 067 - 527 429

Na rozhraní dvoch etáp

Dokončenie rozhovoru s bývalými pracovníkmi slovenského bankovníctva Ing. Štefanom Horváthom a Jánom Valachom o vzniku a vývoji slovenského peňažníctva až do súčasného obdobia.

V prvej časti rozhovoru v predchádzajúcom čísle ste svojimi informáciami poskytli našim čitateľom krátky náčrt pôsobenia slovenského peňažníctva až do roku 1939. V krátkom rozhovore nemožno obsiahnuť celú šírku a dôležitú problematiku. To si rozhovor ani nekládol za cieľ. Mal predovšetkým podnietiť mladú bankovú generáciu, aby využila dostupné podklady a oboznámila sa so skúsenosťami svojich predchodcov. Bude ich určite potrebovať. Okrem toho by sa mala zamýšľať ako čo najefektívnejšie zachytiť súčasné prelomové obdobie do histórie slovenského bankovníctva.

Rokom 1939 sa vo vývoji slovenského peňažníctva otvára nové obdobie charakterizované intenzívnymi koncentračnými opatreniami. Mal sa nimi dosiahnuť dostatočný potenciál, potrebný na financovanie slovenského hospodárstva. Aká bola štruktúra bankovníctva pri vzniku Slovenského štátu, ako bankovníctvo dokázalo plniť svoje úlohy a kto sa o to najväčšmi zaslúžil?

Po mnichovskom diktáte mal politický vývoj v ČSR prudký spád a vyústil 14. marca 1939 do vzniku samostatného Slovenského štátu. V nových štátoprávnych pomeroch prichodilo organizátorom slovenského peňažníctva riešiť rad neodkladných úloh. Predné miesto v nich zaujímala problematika meny. Už vyhláškou z 14. 3. 1939 poverila vláda bratislavskú filiálku Národnej banky čs. funkciami emisného ústavu. Na tento akt nadviazalo zriadenie Slovenskej národnej banky (4. 4. 1939) a podľa vládneho nariadenia zo 14. 4. 1939 zavedenie slovenskej meny (Ks). Z úhrnného objemu peňažného obehu ČSR vo výške 15,07 mld korún pripadla Slovensku kvóta 1,41 mld Ks. Teda necelých 10 %.

Ktoré ďalšie úlohy to boli?

Do kategórie nástojčivých úloh peňažníctva patrilo konštituovanie inštitúcií, ktoré pred rozpadom ČSR mali celoštátnu pôsobnosť ako aj usporiadanie pomerov na území okupovanom Maďarskom. Pokiaľ ide o celkovú štruktúru slovenského peňažníctva v tomto období, možno konštatovať, že sa tvorila podľa peňažníctva českých krajín. Napriek 20-ročnému vývoju sa však neukončila.

Prečo?

Chýbali niektoré špecializované inštitúcie a negatívne sa hodnotila aj rozdrobená a nesúrodá sieť obchodných bánk. Preto sa prikročilo k zásadnej prestavbe. Popri Slovenskej národnej banke vznikla Slovenská hypotečná a komunálna banka pre poskytovanie dlhodobého úveru a Poštová sporiteľňa pre sprostredkúvanie hotovostného a bezhotovostného platobného styku. Z 32 samostatných obchodných bánk a 23 neslovenských filiálok dostalo existenčné oprávnenie 6 slovenských bánk, 3 nemecké a 2 maďarské banky, ako aj 2 reprezentácie českých bánk.

Ktoré z nich mali rozhodujúcu pozíciu?

Z hľadiska kapitálového potenciálu mali rozhodujúcu pozíciu slovenské banky. Významnú kategóriu peňažnej sústavy tvorili ústavy ľudového peňažníctva: 636 úverných družstiev združených v Ústrednom družstve, 58 roľníckych vzájomných pokladníc so Zväzom RVP, 91 živnostenských a iných úverných ústavov združených v Živnozväze, 35 nemeckých úverných družstiev a 17 mestských sporiteľní.

Čo charakterizovalo organizačnú štruktúru a funkčnú náplň reorganizovaného slovenského peňažníctva?

Sú to najmä znaky racionálnosti. Zodpovedala dobovým požiadavkám a potrebám národného hospodárstva.

V čom sa odlišovala od súčasnosti?

Vtedy sa neuprednostňovala zahraničná účasť na tvorbe akciového kapitálu, ani zakladanie spoločných bánk so susednými štátmi. Dôvody spočívali v hľadiskách efektívnosti.

Ako sa riešil problém zahraničných vzťahov?

Slovenská národná banka viedla clearingové účty a na nich účtovala platby v zahraničných vzťahoch. To najmä preto, lebo pohyby peňažných prostriedkov úzko súviseli s vývojom meny a bolo v dosahu reálnych možností sledovať a prípadne dostupnými prostriedkami aj regulovať ich vzájomnú spätosť.

V tom čase mala rozhodujúcu pozíciu v clearingových platobných vzťahoch sústava účtov s Nemeckou ríšou.

Áno. Pohyby peňažných prostriedkov na týchto účtoch odzrkadľovali rozmer drancovania národného hospodárstva a mieru ruinovania slovenskej meny. Do akej miery sa v podmienkach sústavného politického i ekonomického tlaku darilo vedeniu Slovenskej národnej banky vzdorovať tlaku inflačných vĺn, ukazuje výška clearingovej špičky po skončení vojny a jej porovnanie so stavom českých krajín. Podľa štatistických podkladov dosiahla táto špička v Čechách 104 mld Kč a na Slovensku 2,8 mld Ks. Na jedného obyvateľa pripadlo v Čechách 10 400 Kč a na Slovensku 817 Ks. To je ukazovateľ, ktorý naznačuje, že predpovede pochybovačných prognostikov o možnom nepriaznivom vývoji našej meny nemusia mať oporu v praxi.

Pri retrospektívnom hodnotení úhrnného fungovania našej peňažnej sústavy v sťažených podmienkach druhej svetovej vojny sa jednoznačne ukazuje, že nespornú zásluhu na jej formovaní a usmerňovaní má významný ilegálny pracovník – guvernér Slovenskej národnej banky profesor dr. Imrich Karvaš.

Po skončení druhej svetovej vojny a po obnovení Československej republiky dostala československá banková sústava úplne nový charakter. Predovšetkým došlo k znárodneniu, ku koncentrácii a špecializácii bánk a po piatich rokoch k vytvoreniu jedinej banky: Štátnej banky československej. Do akého postavenia sa dostalo slovenské peňažníctvo v tomto období?

Bolo to prelomové obdobie. Zo začiatku sa opieralo o programové ciele Slovenského národného povstania. Preto aj prvé normatívne úpravy o znárodnení a socializácii peňažníctva boli koncipované na zásadách symetrického modelu. Tento stav však nemal dlhé trvanie. Politicko-mocenský vývoj smeroval k likvidácii právomocí slovenských národných orgánov. To aj v oblasti peňažníctva znamenalo prechod na asymetrický model. V ňom zásady rovnoprávnosti a rovnocennosti nemali miesto. Socializačný proces peňažníctva sa završil jeho úplnou centralizáciou. Z emisnej banky, z prevádzkových bánk (neskôr aj z Investičnej banky) a z Poštovej sporiteľne vznikla roku 1950 Štátna banka československá s celoštátnou pôsobnosťou. Jej ústredie sústredilo na seba v podstate všetky funkcie socialistického peňažníctva. Výnimkou bol iba zber vkladov a poskytovanie drobných úverov v Štátnej sporiteľni. Tá vznikla z hustej siete ústavov ľudového peňažníctva. Popri ústredí pôsobil aj oblastný ústav pre Slovensko a krajské pobočky (ako zložky riadiaceho aparátu) a pobočky (ako výkonné zložky), no ich skutočným riadiacim orgánom bolo

ústredie. Oblastný ústav a krajské pobočky len kontrolovali a zabezpečovali plnenie úloh okresnými pobočkami. Pritom rozhodovací a riadiaci proces sa dôsledne budoval na princípoch administratívno-direktívnej sústavy riadenia.

Jedna generácia bankovníkov prežila dve základné zmeny v pôsobení bankovníctva na Slovensku. Najskôr to bol prechod z kapitalistického na socialistické a teraz návrat k obnovenému realizovaniu jeho pôvodných funkcií v podmienkach trhového hospodárstva. Čo sa žiada povedať k tejto zmene?

Je toho veľa a zaslúžilo by si to hlbší pohľad. Predovšetkým však aspoň toľko, že obe tieto zmeny majú revolučný charakter. Je však medzi nimi priepastný kvalitatívny rozdiel. Prechod na socialistické peňažníctvo sa vyznačoval mechanickým kopírovaním sovietskeho modelu. V ňom aplikáciu teoretických poučiek na podmienky praxe zabezpečovalo riadiace centrum.

Opačný postup, teda prechod na kapitalistické peňažníctvo je bezpochyby oveľa ťažší a pokiaľ ide o intelektuálne rozhodovanie a aj zodpovednosť, náročnejší. Jadrom kvalitatívnej premeny je budovanie klímy s optimálnou podnikateľskou aktivitou, podmienok konkurencie a hodnotenie pracovných výsledkov na základe objektívne merateľných hospodárskych ukazovateľov. Pravidlá konkurencie musia pôsobiť na vytváranie stavu, v ktorom sa úspešne uplatní múdrejší a schopnejší subjekt. Nositelia anachronických sklonov budú postupne odchádzať zo scény.

Pri hodnotení dvoch spoločenských sústav sa neraz vyslovuje taký názor, že budovatelia socializmu si jeho model predstavovali ako opak kapitalizmu. Keď v kapitalizme bolo znamienko plus, v socializme muselo byť znamienko mínus. Je táto téza opodstatnená, resp. možno uviesť niektoré znaky odlišnosti?

Najmarkantnejší je rozdiel v chápaní zmyslu bankových služieb. V kapitalizme je ústredným cieľom bankových služieb záujem klienta. Znižovanie jeho nákladov i rozmeru času potrebného na realizáciu transakcie. V podmienkach konkurencie je to základ akvizácie obchodov komerčných bánk. Záujmom klientely sa prispôsobuje aj štruktúra bánk svojou filiálkovou sieťou. V socialistickej ŠBČS boli podstatné záujmy aparátu banky. Klienti sa museli prispôsobovať. ŠBČS ruka v ruke s vylúčením konkurencie a monopolizáciou funkcií redukovala aj svoju pobočkovú sieť až na sídla okresov. Nebrala nijaký ohľad na rast nákladov klientely a na čas potrebný na realizáciu peňažnej transakcie.

No a ako je to teraz?

Po rozdelení ŠBČS na emisnú a komerčnú činnosť sa staré chápanie podstaty bankových služieb zatiaľ výraznejšie nezmenilo. Potvrdzujú to aj kritické hlasy zo strany zákazníkov. Zdá sa, že pretrvávajú administratívno-direktívne sústavy riadenia, hoci to bola práve ona, čo mala taký zhubný vplyv na iniciatívu i morálku pracovníkov banky. Dôsledky sa neprejavujú len v neefektívnom využívaní pracovného času, ale najmä v absencii samostatného myslenia, konania a rozhodovania. Niekdajšie rozhodnutia centra sa ešte aj v súčasnosti pokladajú za správne a aj potrebné, hoci sú neracionálne a ich realizácia má nemalý vplyv na rast životných nákladov obyvateľstva.

Možno uviesť aj konkrétny príklad?

Na ilustráciu teda aspoň jeden okrajový jav z oblasti platobného styku. V roku 1953 sa zaviedla namiesto jednoduchej účtovnej techniky cez banku prekomplikovaná spracovateľská technika poštových poukážok A cez poštu podľa vzoru Gosbanku. Podľa štatistických údajov z roku 1988 pripadá u nás 9 realizovaných poštových poukážok na osobu ročne. V prepočte na obyvateľa to znamená 140 130 000 poštových poukážok ročne. Keď už neberieme do úvahy vzrast diskutabilných pracovných úkonov pošty a zdĺhavosť platobného procesu, všimneme si aspoň to, že priemerný poplatok pošty predstavuje 8 korún za jednu poštovú poukážku. Tak zistíme, že občania len pri tejto jednej nesprávne konštruovanej platobnej forme zaplatia 1,121 mld korún.

To je iba jeden náhodne vybraný príklad, ktorý sme zdedili z nedávnej minulosti. Aký rozmer asi predstavujú ďalšie podobné prípady v celom národnom hospodárstve, si ťažko predstaviť. Isté je, že výzva premiéra Mečiara z 1. januára t. r. o potrebe aplikovať najnovšie progresívne výdobytky vyspelých kapitalistických krajín na naše podmienky je nanajvýš aktuálna. Je však zaujímavé a možno povedať, až typické, že táto výzva nenašla nijaký osobitný ohlas v našich masových komunikačných prostriedkoch. A to ide o kardinálnu otázku celej našej hospodárskej politiky. Táto skutočnosť nás priam nabáda porovnať štýl masových komunikačných prostriedkov v období Dubčekovej éry s tým, ako pracujú dnes tieto komunikačné prostriedky. Mali by sme si uvedomiť, že tu je očividný rozdiel. Terajší tvorcovia masových komunikačných informácií sa nezbavili zastaraných návykov a nepreorientovali sa na kvalitatívne nové úlohy, hoci práve to od nich očakáva naša pospolitosť.

Zdá sa, deštruktívny prístup k našim novým problémom nie je taký náročný ako rozbor konkrétnych problémov a navrhnutie spôsobu ich riešenia, ako upriamovanie spoločnosti na tvorivý a zodpovedný vzťah ku každodennej pracovnej povinnosti.

Zhováral sa: **Rudo Návrat**

33 SKI MEETING INTERBANCARIO EUROPEO

Medzinárodné športové podujatie, ktorého usporiadateľom bolo v tomto roku Francúzsko a ktoré sa konalo začiatkom roka (16.–23. 1. 1993) slávnostne otvoril vo večerných hodinách prvého dňa hier pod hviezdnou oblohou údolia **COURCHEVEL** prezident spoločenstva **INTERBANCARIO EUROPEO** pán **Franco Ceccato** z Talianska.

Zjazdári s horiacimi pochodňami, vlajkonosiči na lyžiach, ohňostroj a správna muzika, to všetko prispelo k vytvoreniu vynikajúcej atmosféry uvítacieho ceremoniálu patriaceho **1818-tim účastníkom** hier, reprezentantom zo **191 európskych bánk**.

Národnú banku Slovenska reprezentovali na tejto športovej akcii traja účastníci spoločne s päťčlennou výpravou Českej národnej banky.

Súťaž prebiehala v dvoch disciplínach, v zjazdovom lyžovaní – obrovský slalom a v klasickom lyžovaní – beh na lyžiach. Pretekári boli rozdelení do jednotlivých vekových kategórií, obrovský slalom 10 kategórií (3 ženské, 7 mužských), beh na lyžiach mal 6 kategórií (2 ženské – beh na 7 km, 4 mužské – beh na 15 km). V disciplíne beh na lyžiach sa konala súťaž štafiet, ženy 3 × 5 km, muži 3 × 8 km. Kuriozitou pretekov bola disciplína bežecko-zjazdárska štafeta, ktorá pozostávala z troch častí, beh na lyžiach 8 km klasickou technikou, výstup, obrovský slalom. Pre prvý a druhý úsek súťaže bola podmien-

Záber z úvodného ceremoniálu

ka použiť bežecké lyže, pre tretí úsek lyže zjazdové.

Na stupňoch víťazov jednotlivých kategórií obidvoch disciplín sa najviac striedali reprezentanti krajín Talianska, Nemecka, Rakúska, ktoré mali aj najpočetnejšie zastúpenie. V hodnotení jednotlivých výprav na stupeň najvyšší vystúpila výprava peňažného ústavu CASSA DI RISP. PROV. Bolzano z Talianska.

Z nášho skromného trojčlenného družstva Národnej banky Slovenska bol najúspešnejší Martin Chmelík z pobočky Banská Bystrica s umiestnením na 44. mieste zo 174 štartujúcich, Ľubomír Vondráček sa umiestnil na 96. mieste zo 136 štartujúcich. Reprezentantke Soni Bielkovej sa pri jej rýchlej, razantnej jazde, ktorá sľubovala umiestnenie do 15. miesta, doslova prilepila smola na lyže, keď v posledných bránkach pred cieľom skončila preteky kvôli pádu. Ten bol však úspešný, bez úrazu.

Úroveň pretekov bola vysoká svojou kvalitou ako zo strany organizátorov, tak aj zo strany športových výkonov. Umiestnenia pretekárov v prvej desiatke sa rovnali takmer výkonom aktívnych športovcov.

Rovnako ako otvorenie, tak aj záver medzinárodných športových hier pracovníkov európskych bánk bol veľkolepý, kde sa i naši účastníci rozlúčili so slovami AU REVOIR na 34. ročníku hier v roku 1994, avšak so želaním, aby na tomto ročníku pod vlajkou Slovenskej republiky reprezentovala našu krajinu početná výprava, zložená z účastníkov peňažných ústavov a bánk Slovenska.

Ing. Soňa Bielková, NBS
Foto: autorka

Záber na družstvo ČR a SR. Zľava Martin Chmelík, Jana Chlupatá, Soňa Bileková, Ľubomír Vondráček, Michal Winige, Marcela Klubová a Jiří Musílek

Obsah:

Potrebujeme stabilitu (Ing. Marián Tkáč, CSc.) ● **Perspektíva závisí od nás** (Mgr. Soňa Babincová) ● **Československá obchodná banka, a.s., jej profil a predpoklady budúceho rozvoja** (Doc. Ing. Jozef Šalak, CSc.) ● **CREDIT LYONNAIS na Slovensku** (Ing. Vladimír Valach) ● **Spojiť skúsenosti banky a poľnohospodárov** (Ing. Zdenka Štrignerová) ● **Práca s hotovosťami – problém aktuálny** (Ing. Jozef Kreutz) ● **FIBEX ' 93** (Mgr. Soňa Babincová) ● **...a obiehajú slovenské bankovky** (Ing. Rudolf Špalek) ● **Falšovateľov pribúda** (Ing. Vladimír Bušša) ● **Cit, zodpovednosť, majstrovstvo; Dokonalosť sa získava maličkosťami** (Katarína Krošláková) ● **Na rozhraní dvoch etáp** (Rudo Návrat) ● **33 SKI MEETING INTERBANCARIO EUROPEO** (Ing. Soňa Bielková)

BIATEC
odborný bankový časopis

Marec 1993

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Redakcia:
Mgr. Soňa Babincová, šéfredaktorka
Katarína Krošláková, výtvarná redaktorka

Adresa redakcie:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2
818 54 Bratislava

tel.: 07/319 2307
fax: 07/319 2561

Bežný účet NBS Bratislava
916-67288-002/0720
Ročné predplatné 72 Sk

Tlačí:
VORX
Iljušinova 2
851 01 Bratislava

Termín odovzdania rukopisov: 10. 3. 1993
Dátum vydania: 22. 3. 1993

Podávanie novinových zásielok povolené RPP Bratislava – Pošta 12 č. j. 52-XII-92 zo dňa 9. 12. 1992

Registračné číslo:
MK SR 698/92

SISTEC
chráni cennosti a dáta

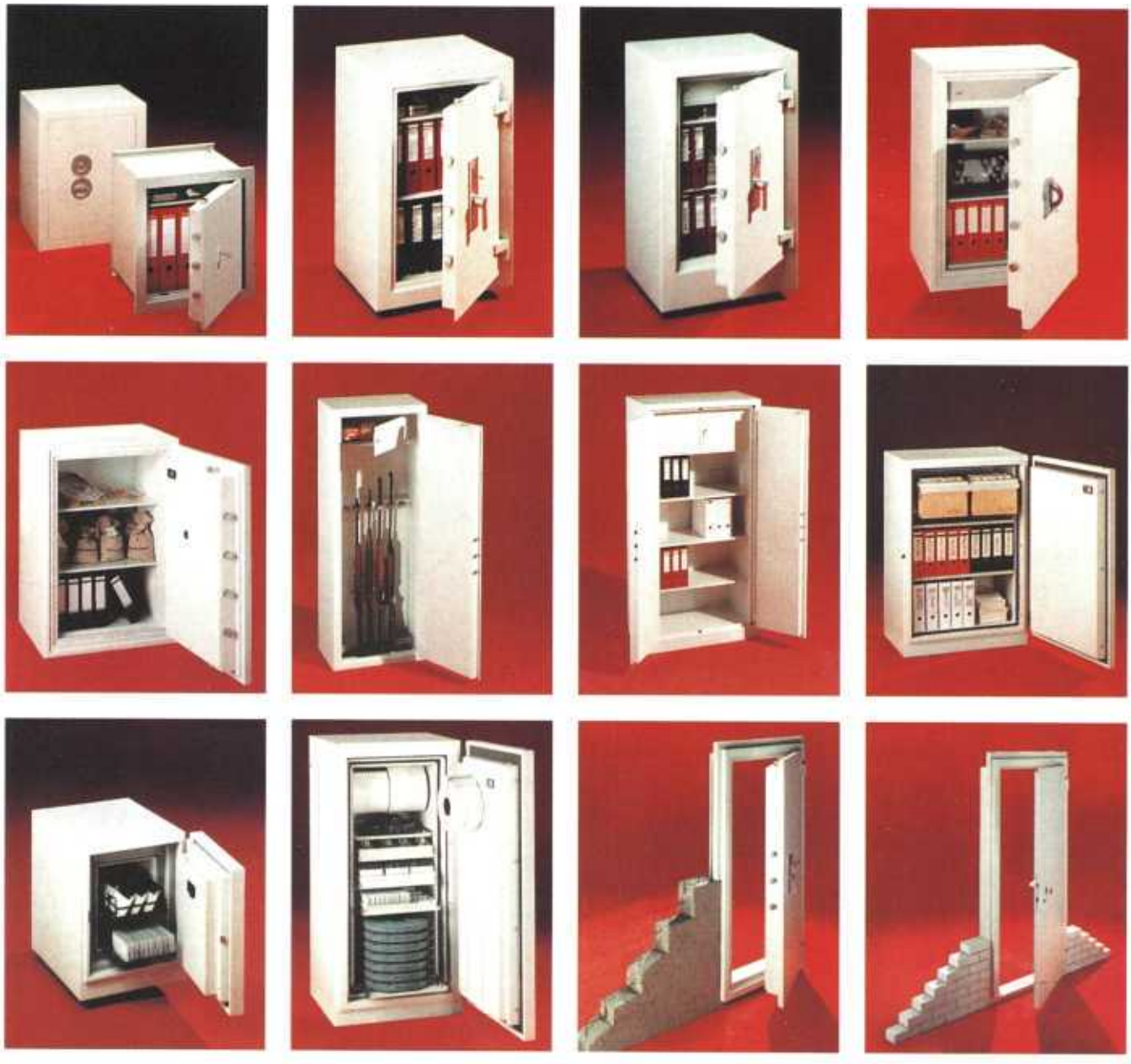

Pozývame Vás do našej expozície na Medzinárodnej výstave FIBEX APOSTROF '93 v dňoch 23.–26. marca 1993. V stánku č. 73 pavilónu A2 predstavíme náš výrobný program a novinky v oblasti pasívnej bezpečnosti.

DATASISTEC spol. s r. o.
Rosinská cesta 2
P. O. Box 75
010 08 Žilina

Tel.: +42-89-54944
Fax: +42-89-55460

VÁŠ PARTNER NA SLOVENSKU

VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA

Spoľahnite sa na VŠEOBECNÚ ÚVEROVÚ BANKU – pri všetkých bankových obchodoch, finančných a obchodných transakciách, ak chcete profesionálne služby.
VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA je najväčšou bankou na Slovensku a jej klientmi je väčšina veľkých a stredných podnikov.

Má vyše 170 pobočiek na Slovensku, v Prahe a Moskve a s vyše 600 zahraničnými bankami vo svete korešpondenčné vzťahy.
Spoľahnite sa na jej skúsenosti, vedomosti a kontakty pri Vašom orientovaní sa na nových trhoch a nadväzovaní nových partnerských vzťahov.

Kontakt:
Ján Janšta, GR divízie devízových vzťahov

tel. 07/515 50, fax 07/499 327
Všeobecná úverová banky, a. s.
Nám. SNP 19, 818 56 Bratislava
Slovenská republika

Pobočka Praha
tel. 02/33526511, fax 02/2328796

23. až 26. marca 1993 nás môžete navštíviť v našom stánku počas výstavy
F I B E X
v areáli brnenského výstaviska.